

Εἰς τὸν ἀγαθὸν καὶ ἀνεψιὸν

Ἀριθ. 132871

Ἐκδοθέντος

ΚΛΕΙΩ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΩΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ
ΕΝ ΛΕΙΨΙΑΙ
ΕΤΟΣ Α΄ 1885. ΤΟΜ. Ι. ΑΡ. 1-24.

ΠΑΡΕΙΣΤΗΡΗΤΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολιτικῆς
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ
ΛΕΙΨΙΑ

ΑΡΙΘΜ. 5.
Τόμος Α'.

Συνδρομή, άρχαιότη από 1. Γενουαίω του Ιωάννου Κου, διατάξ μόνον και προαληγορίαι:
Παρακαλώ σφραγ. χρ. 29 η μήνα. 18.

ΕΤΟΣ Α'.
τῆ 1/18. Μαρτίου 1885.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΟΡΔΩΝ.

„Τὴν ζωὴν αὐτοῦ ἀφιέρωσεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐνὰ ἔταξεν ἐαυτοῦ σκοπὸν, τὴν θυσίαν ὑπὲρ τῶν ἄλλων. Ἡ ἀπώλεια τοιαύτης ὑπάρξεως εἶνε βεβαίως μεγάλη, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀκαρπος, διότι παρέχει ὑπόδειγμα εἰς ἀγαστὴν μίμησιν, οἱ δὲ μελετώντες τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀνδρὸς ἐν ταῖς ἐργαῖς αὐτοῦ, θὰ προσπαθήσωσι νὰ φανῶσιν ἐφ' ἑαυτοῦ τοῦ τεθνεώτος χριστιανοῦ ἥρωος.“ Τοιοῦτος εἶνε ὁ ἀμάραντος στέφανος, ὃν ἐπλεξεν ὁ γηραιὸς Γλάδστον ἐπὶ τῆς μνήμῃ τοῦ θυσιασθέντος ἥρωος, ὑπεραπολογούμενος προχθὲς ἐνώπιον τῶν βρετανῶν ἀντιπροσώπων. Κατὰ τοὺς χρόνους ἡμῶν τούτους τῆς πεζῆς ἀφομοιώσεως χαρακτήρων καὶ ικανότητος καὶ αἰσθημάτων πρὸς τὰς μαθηματικὰς ἀπαιτήσεις πολυπλόκου ὀργανισμοῦ τῶν κοινωνιῶν, μέχρι κεραίας ἀρισμένου βιωτικοῦ σταδίου καὶ λεληθότως ἀπλοποιουμένων πνευματικῶν τάσεων, οἱ λόγοι τοῦ δαιμονίου πολιτευτοῦ ἀποτελοῦσι τὸ λαμπρότερον βεβαίως ἐγκώμιον τοῦ εὐγενοῦς ἐκείνου θύματος.

Ἐγενν. τῆ 25. Ἰανουαρίου, 1830, † 26. Ἰανουαρίου, 1885.

ΚΑΛΙΩΡ. ΤΟΜΟΣ Α'.

Ἦλθε ποτε ὁ Γόρδων πρὸς τὸν βασιλεῖα τῆς Ἀβυσσινίας, καὶ κατὰ τὰς ἀβρόφρονας διατυπώσεις τῆς ἀδελφῆς ἐκείνης ὠδηγήθη πρὸς τὸν ἡγεμόνα οὐχὶ ὡς ἀπεσταλμένος, ἀλλ' ὡς ἀλχημάλατος. Κάτωθεν τοῦ θρόνου ὑπεδείχθη ἡ διὰ τὸν ἀγέρωχον Βρεττανὸν θέσις, ἀλλ' οὗτος μετέθεσε ταύτην ἀφελῶς παρα τὸν θρόνον καὶ ἀντὶ πάσης ὑποκλίσεως ὑπέβαλεν μετ' ἀφορήτου βραχυλογίας πρὸς τῶν ἀναγνώσεως τῆς ιδιότητος αὐτοῦ, ὡς ἰσοτίμου καὶ ἰσοβαθμοῦ τῶ βασιλεῖ, πρὸς ὃν ἤρχετο νὰ διαπραγματευθῆ, καὶ μόνον ὡς τοιοῦτος ἠδύνατο νὰ διαπραγματευθῆ.

— Γνωρίζεις, Γόρδων κασῆ, ἐπέλαβεν ὁ βασιλεὺς μετ' ἀναγκάσεως ἐνόητό, ὅτι δύναιμι ἀμέσως νὰ σὲ φρονέσω, ἐὰν μόνον θελήσω;

— Πολὺ καλὰ το γνωρίζω, Μεγαλειότατε, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ πάντοτε πρὸς τοῦτο ἔτοιμος.

— Τί, ἔτοιμος ν' ἀποθάνῃς; ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς ἔξω φρονῶν.

— Βέβαια θὰ θεωρήσω μάλιστα τὴν ἐκτέλεσιν τῆς βελησέως Σου ὡς τὸ συμ-

παθέστερον δείγμα τῆς πρὸς ἐμὲ εὐνοίας Σου, ἀφοῦ ἀναλαμβάνεις νὰ πράξεις ὑπὲρ ἐμοῦ ὅτι ἡ ἐμὴ ὀφθαλμική ἀπαγορεύει νὰ πράξω μόνος καὶ ἀπαλλαγθῶ ἔλων τῶν βασάνων καὶ ἀτυχημάτων, ὅσα μέλλω ἀκόμη νὰ ὑποστώ.

— Λοιπὸν ἡ δύναμις μου οὐδὲν φόβον σοὶ ἐμποιεῖ;
— Ἀπολύτως οὐδένα!

Τὸ ἱστορικὸν τοῦτο ἀνέκδοτον περιέχει τὸν ἐντελέστερον χαρακτηρισμὸν τοῦ ἡμετέρου ἥρωος, ὃν δικαίως ἐθεώρησαν ὡς ἔξογον ὄπαδὸν τοῦ περπωμένου. „Χαίρετε — ἔγραφε κατὰ τὸν παρελθόντα Νοέμβριον πρὸς τινὰ ἐν Κάρῳ διατρίβοντα φίλον του — οὐδέποτε πλέον ὀ' ἀκούσῃτέ τι περὶ ἐμοῦ. Ὑποπέτω προδότας ἐν τῇ φρουρᾷ καὶ τὸ Χριστοῦγεννα τὰ πάντα θὰ τελειώσωσι“. Ὁ Γόρδων ἴπατήρῃ μόνον ὡς πρὸς τὸν χρόνον, ἐπηλήθευσε δὲ κατὰ τὰλλα ἢ Ὀλιβερά προασηθῆς του καὶ εἰς προδοτικὰς τοῦ Φαρὰς πιασὶ παρακελεύσεις πειθόμενος ἑρασὶς δολοφόνος ἐνέπηξε τὸ ἐγγεργιδιον εἰς τὰ στήθη τοῦ στρατηγῶ, ἐξερχομένου ἀπὸ τοῦ δικαιοκτοῦ τὴν προῖαν τῆς 26. Ἰανουαρίου.

Ἐγεννήθη ὁ Κάρλος Γεώργιος Γόρδων τῇ 28. Ἰανουαρίου 1833 ἐν Βώλβιχ, προκατεῖψ τοῦ Λονδίνου καὶ ἔτυχε ἀσθηροτάτης στρατιωτικῆς παιδείσεως παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, διακεκριμένου ἀξιωματικοῦ καὶ σοβαρωτάτου πολιτοῦ. Μετὰ τὰς ἀλλεπαλλήλους ἐν Κριμαίᾳ καὶ Κίνα βραδυτέρων στρατηγικῶν ἐπιτυχιῶν του ἐπὶ κεφαλῆς πεντακισχίλων ἀνδρῶν, τὴν τριετιῇ ἀπὸ τοῦ 1871 προξενικὴν ἀποστολὴν του ἐν ταῖς στομίαις τοῦ Δουνάβειου, ἀνέλαβε κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου τὴν κατὰ τὰς ἀνω τοῦ Νελλου

δύνας ἀποκατάστασιν τῆς ἰσχυρίας. Δεξιῶς πολιτευθεὶς καὶ διεξαγαγὼν τὰ τῆς ἐνόμου τοῦ τόπου ἐκείνου διοικήσεως περιέβαλε τὸ ἴδιον ὄνομα δι' ἀκατομαχίτου γοήτρου καὶ ἀφοσιώσεως παρὰ τοῖς πρῶν ἀντάρταις. Πάντες τότε ἀνεμνον τὸν νέον διοικητὴν ὡς ὑπέρβητον τῆς ἐπιστήμης καὶ ἴδωσι, καὶ ὡς ἀνακαλύφοντα τὰς τοῦ Νελλου πηγὰς καὶ χαριεπίουσι, ἀλλ' αὐτὸς δι' ἐπιστολῶν του πάντοτε κατεδείκνυε ματαίως τὰς τοιαύτας προσδοκίας τῶν πατριωτῶν αὐτοῦ, ῥητῶς ἐσχάτως ἀποφανθεὶς ὅτι „προτιμᾷ τῆς δουλεπαρίας τὰς πηγὰς εἰς φῶς καὶ ἐκφέρει, διότι εὐκολώτερον δύναται τις ν' ἀφανίσῃ κηλίδας μελάνης ἀπὸ χάρτου ἀπορροφητικῶ παρὰ τὴν σωματεμπορίαν ἀπὸ τῶν χωρῶν ἐκείνων, ἐφ' ὅσον οἱ λόγοι τοῦ κακοῦ τούτου εἶνε σκοτεινότεροι τῶν πηγῶν τοῦ παρρρέοντος ποταμοῦ“. Αἱ σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐγγχωρίους ὑπαλλήλους ἦσαν ἔλωσ πρωτότυποι, καίπερ δ' ἀγνοῶν τὴν ἀραβικὴν καθήρητο εἰς ἐκτενεῖς καὶ πάντοτε ἐπιτυχεῖς προφορικὰς ἐξηγήσεις, λοχυρίζόμενος ὅτι τὸ ἐνστικτον ὑπεδείκνυεν αὐτῷ τὰς ἐννοίας τῶν λεγομένων.

Παρουτηθεὶς τὴν θέσιν ἐκείνην κατὰ τὸ 1879 ἐχρημάτισε στρατιωτικὸς Γραμματεὺς τῆς Διοικήσεως τῶν Ἰνδιῶν, μετὰ τριετιᾶν δ' ἀνετίθη αὐτῷ ἡ διοίκησις τῶν στρατῶν τοῦ Ἀραβικοῦ τῆς Καλῆς Ἐπιπέδος, ἐνθεν ματαίως ὁ βασιλεὺς τοῦ Βελγίου ἐπεχείρησε νὰ ἀποσπάσῃ αὐτὸν πρὸς εὐδωδῶσιν τῶν εἰς Κόγγον συγγρόνων ἐπιχειρήσεων. Ὁ Γόρδων προὔτιμισε ν' ἀπέλθῃ εἰς Σουδᾶν καὶ δι' ἀμύνης αὐτῆς ὄντως πρωτακούστου ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν νὰ τύχῃ εὐκλεστάτου ὅσον καὶ ἀτυχοῦς θανάτου.

ΘΑΥΜΑΤΑ ΕΝ Τῷ ΑΝΘΡΩΠῳ.

Ο ΣΤΟΜΑΧΟΣ.

Ἐξ ἔλων τῶν ὀργανισμῶν, οἵτινες ζῶσιν ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, ἀναμφιβόλως θαυμασιώτατος καὶ τελειότατος εἶνε ὁ ἀνθρώπινος. Πᾶσα γνῶσις καὶ πᾶσα σοφία ἐξ αὐτοῦ ἀπορρέει, αὐτὸς εἶνε οἶονεὶ ἡ μικρογραφικὴ ἀναπαράστασις τοῦ λαμπροτάτου τούτου συνόλου τῆς δημιουργίας, ἧς ἡ ἐξέτασις ἀπὸ αἰῶνων ἀπησχόλησε καὶ καθ' ἡμέραν ἀπασχολεῖ μυριάδας ἐξόχων πνευμάτων, ἀγωνιζομένων νὰ ἐξηγήσωσι τὰ ἀπόκρυφα καὶ τὰ μυστήρια τῆς Πλάσεως. Ἡ τελειότης τοῦ ἀνθρώπινου ὀργανισμοῦ ἐπι μᾶλλον καταδηλοτέρα γίνεται, ὅσῳκις πρόκειται ὁστος νὰ ἐξετασθῇ κατὰ μέρη, κατὰ τὰ ἀποτελοῦντα αὐτὸν ὀργανα καὶ κατὰ τὰς ὑπ' αὐτοῦ ἐκδηλουμένας ποιικιλίας καὶ ἀνεξερουνήτους πολλακίας ἐνεργείας. Τίς δὲν θαυμάζει τὸν ὀργανισμὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ, τῆς μικρᾶς ταύτης θυρίδος, δι' ἧς ὁ ἐσωτερικὸς ἀνθρώπος συγκοινωνεῖ μετὰ τῶν ἔξω θαυμάτων τῆς Δημιουργίας, ἀνὰ πᾶν δὲ βῆμα λαμβάνει ἀφορμὴν νὰ δοξάσῃ τὸν Ὑψιστον, ὅτι ἐχάρισε αὐτῷ τοιοῦτον ὄφρον, ὃ ἀποκαλοῦμεν ὕρασιν; Τίς δὲν ἐξίσταται πρὸ τῆς τελειότητος καὶ ἀπλότητος ἐν ταῦτῷ τοῦ κυριάρχου ὀργάνου τοῦ ἀνθρώπινου σώματος, τοῦ ἐγκεφάλου, ἐν ᾧ συγκεντροῦνται ἅπασαι αἱ ὑψηλότεραι ἐνεργεῖαι τοῦ ἀνθρώπου, ἅπασαι αἱ εὐγενεῖς λειτουργίαι τοῦ ὀργανισμοῦ του; Πᾶν ὀργανον, πᾶν τμήμα σαρκὸς τοῦ ἀνθρώπινου σώματος ἔχει καὶ τὴν ἱστορίαν του, ἐξητάσθη καὶ ἠρευνήθη ὑπὸ πλείστων καὶ διὰ τὴν περιπλοκὴν καὶ ἀπαράμυλλον αὐτοῦ κατασκευῆν κινεῖ ἐκάστοτε τὸν ἡμέτερον θαυμασμόν. Ἐξ ἔλων

τῶν πρωτευόντων ὀργάνων πρῶτην καὶ σπουδαιότατην θέσιν κατέχει καὶ τὸ μέγα ἐκεῖνο δοχεῖον, ὅπερ καθ' ἐκάστην φερτόνομεν διὰ παικίλων, τεγγητῶν καὶ φυσικῶν, οὐσιῶν, ἀπαιτοῦντες παρ' αὐτοῦ, ὅπως ἀεὶποτε τακτικώτατα ἐνεργῆ, ἀκαμάτως ἐργάζεται πρὸς χαρὰν τοῦ μαγείρου καὶ πρὸς κένουσιν τοῦ ἡμετέρου βασιλεῦτος, οὐχὶ δὲ σπανίως καὶ πρὸς καταστροφὴν τῆς ὑγείας.

Κάτωθεν τοῦ τῷ στήθος ἀπὸ τῆς γαστρὸς ἡμῶν χωρίζοντος διαφράγματος συμβαίνει καθ' ἐκάστην θαυμά τι τῆς φύσεως, τὸ ὅποσον ὀλίγοιςτοι γνωρίζουν καὶ τὸ ὅποσον ἐπὶ ὀλοκλήρους αἰῶνας ἀπησχόλησε σύμπαντα τὸν ἱατρικὸν κόσμον, ἀνατόμους τε καὶ φυσιολόγους.

Ἄλλὰ καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν ἄλλως νὰ γίνῃ, ἀφ' οὗ ἐπὶ πλείστα ἐτη δὲν ἔδωκαν προσοχὴν εἰς αὐτό, οὐδὲ ἐσέκφθησαν, ὅπως ἐπερεπε, περὶ τοῦ θαύματος τούτου. Ἐπὶ μακρὸν τὸ λεγόμενον φιλόσοφον γένος τοῦ ἀνθρώπου ἦτο πάντῃ ἄσπονον εἰς πολλὰ ἄλλα καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας. Ἄν δὲ καὶ ὑπὲρ τὴν πύλιν του δελφικοῦ χρηστηρίου ἦσαν γεγραμμένα αἱ ἀδύνατοι ἐκεῖνα λέξεις „Γνώθι σαυτὸν“, — ἐν τούτοις παρημελήθη ἐπὶ μακρὸν ἡ γνῶσις τοῦ ἴδιου σώματος.

Κατ' ἀρχὰς ὁ σοφὸς ἀνθρώπος ἐμελέτα καὶ ἐσπούδαζε πᾶν ὅτι ἀπέχεν ἀπ' αὐτοῦ ὅσον ὁλόν τε μακρότερον, ἠρόθυμει τὸ εἰς ἀμέτρος ἀποστάσεις „κινούμενα, ἔρποντα ἢ ἱπτάμενα“, — κατέτασσε τοὺς ἀστέρας, ἐξήταζε τὰ φυτὰ χωρὶς

ἐν τούτοις νὰ γνωρίζῃ ὅποσους ἀράγε αὐτὸς μυῶνας καὶ ὀστέα ἔχη, καὶ ἐν τῷ αἵματός τοις ἀγγείαις του κυκλοφορῇ ἄλλο ἢ αἷμα ἢ ἄλλο τι.

Ἄς μὴ πλανώμεθα· καὶ σήμερον ἀκόμη συμβαίνει ἀκριβῶς τὸ αὐτό. Πολλὰ μαθητῆραι καὶ διδάσκαλοι περθεναγωγείων δύνανται ἐπὶ τῶν δακτύλων ν' ἀριθμήσωσι, καὶ μετὴν μεγίστην χρονολογικὴν ἀκριβείαν, ὅλα τὰ ἔξοχα ἢ βλακώδη πράξιμοτάματα τῶν Καισάρων τῆς Ῥώμης, δύνανται νὰ σοὶ εἰπωσιν ὅποσας ἐρωμέναις εἶχε Αουδοβίκος ὁ ΙΔ'. ἢ ὁ ὑπουργὸς αὐτοῦ, ἀλλὰ παντάπασιν ἀγνοοῦσι πόσους Μητροπολίτας π. χ. ἢ πόσα γυμνάσια ἔχει ἡ πατρίς των ἢ πόσος ἔδωκε τὸ ὄνομά του εἰς τὴν Πελοπόννησον.

Ἄς αὐτὸ λοιπὸν καθ' ἐκάστην βλέπομεν π. χ. τὴν καρδίαν, περιγραφομένην ὡς ἔδραν ἔλων τῶν αἰσθημάτων καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐξυμνουμένην, καὶ ὅμως ὅλα ταῦτα εἶνε ψεύσματα. — Ἐκατοντάδες στομάτων ἐπαναλαμβάνουσι καθ' ἐκάστην τὴν φράσιν „κάνένα ῥόδο χωρὶς ἀγάθια“, καὶ ὅμως οὐδέποτε ἄχρι τοῦδε εὐρέθῃ ῥέδον τι φέρον ἀνάθηας, ἀλλὰ μόνον κένερα κτλ. κτλ. — Ἄλλοι πάλιν, καὶ ἴδια παλαιοὶ φυσιοδίφαι μετεθήκαν τὴν μαγικὴν βέβδον τῆς ἀθυμίας καὶ ὑποχονδρίας των κίτωθεν τῶν πλευρῶν ἢ ὑπὸ τὸ ἦμαρ, καὶ ἄλλοι τὴν βᾶσιν τῆς κατηφέας — τῆς μελαγχολίας των εἰς τὴν μέλαιναν χαλῆν.

Ὅλα ταῦτα ἀπεδείχθησαν σὺν τῷ χρόνῳ ψευδῆ καὶ ἡμαρτημένα.

Ἄς παρατηρήσωμεν λοιπὸν τώρα τὴν θαυμασιωτάτην ἴσως φύσιν τοῦ στομάχου μας, ὁ ὅποιος βέβαια, ἐὰν δὲν ἦτο κατασκευασμένος μετὰ τὸσον θαυμασίαν τέχνην, οὐδέποτε θὰ ἠδύνατο, νὰ κρατῆ εἰς τὴν ζωὴν ὅλα τὰ σαρκοφάγα ζῷα. Ἐὰν ἐπ' ὀλίγον μόνον ἐπήρητο μεταβολὴ τις εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην τοῦ ὀργάνου τούτου, ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος θὰ ἀπέθνησκεν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν κατατρωθὼν αὐτὸ ἑαυτό. Εἰς τί λοιπὸν συνίσταται τὸ θαυμαστὸν τοῦτο ὄργανον;

Ἐἶπον ἤδη ὅτι τοῦτο συμβαίνει ἀκριβῶς κάτωθεν τοῦ μεμβρανώδους καὶ ἐγκρασιῶς διελαύνοντος τὸ ἡμέτερον σῶμα μὲς (τοῦ διαφράγματος).

Χάρου δὲ σαφηνεῖς ὁ ἀρχισὸν δι' ἐνὸς παραδείγματος. — Διὰ τί ὁ κασσινετροποιός, θέλων νὰ τῆξῃ κασσίνερον ἢ μύλυβδον, δὲν λαμβάνει πρὸς τοῦτο ἀγγεῖον ἐκ κασσίνερου;

Ὅλοι, ἐνοεῖται, γνωρίζουν νὰ με ἀπαντήσωσι. Διότι φυσικῶς πρὶν ἢ τακτῆ ἢ ἐν αὐτῷ ἔλῃ, θὰ καταστροφῆ αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀγγεῖον. Ὅμοιος καὶ ὁ χημικὸς, θέλων π. χ. νὰ λύσῃ ἐντὸς ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος ψευδάργυρον, δὲν θὰ πράξῃ τοῦτο ἐντὸς ἀγγεῖου ψευδαργυρίνου, διότι πρῶτον τὸ τελευταῖον τοῦτο ἠθελε καταβρωθῆ ὑπὸ τοῦ ὕγρου. Πρὸς τὸν σκοπὸν λοιπὸν τοῦτον λαμβάνει πάντοτε ὕαλινα δοχεῖα. Οὐδέως οὐδέποτε διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους θὰ προσπαθῆσῃ νὰ τῆξῃ ἢ νὰ διαλύσῃ ὕαλον ἐντὸς ὕαλινον ἢ χαλκὸν ἐντὸς χαλκῶν δοχείων.

Ἄλλ' ἐν τῷ ἡμέτερῳ στομάχῳ, ὁ ὅποιος βέβαια μόνον ἐκ σαρκῶν συνίσταται, διαλύομεν καθ' ἐκάστην, ἀνὰ πᾶσαν ὄραν κρέατα καὶ ἡ διάλυσις αὐτῆ μάλιστα γίνεται ταχέως, ἐν ταῦτῳ δὲ ὁ στόμαχος οὐδέμιαν πάσχει ἐκ τούτου βλάβην. Κατὰ τὴν πέψιν λοιπὸν διαλύομεν κρέας ἐκ κρεατίνῃ θυεῖω — ἴνα ἐπὶ τὸ σαφέστερον εἰπωμεν — χωρὶς ἐν τούτοις νὰ βλάπτωμεν τὸ δοχεῖον ταῦτα, στόμαχον ὀνομαζόμενον.

Σήμερον, ἦτοι ἀπὸ τινων δεκαετηρίδων δυνάμεθα πλέον νὰ ἐξηγήσωμεν τὸ ἀξιοσημειωτὸν τοῦτο φαινόμενον, ὅπερ καὶ ὁ μεγαλοφύεστατος χημικὸς θὰ ἠδυνάται νὰ ἐπινοήσῃ, ἐὰν δὲν ὕψιστος ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς δημιουργίας.

Τὸ μυστικὸν ἔχει οἷς ἐξῆς:

Ὁ στόμαχος ἡμῶν ἔχει ἐν τῇ ἐσωτερικῇ παρεῖθ του ἀναριθμήτους ἀδέναις, καλούμενους γαστρικαῖς ἢ πεψινογόνους ἀδέναις, τοὺς ὅποιους γάλλοι τις σοφὸς ἱατρὸς ἔλαβε τὸν κόπον ν' ἀριθμήσῃ, καὶ εἶπεν αὐτοὺς ὑπερβῆοντες τὰ πέντε ἑκατομμύρια. Ἄπαντες οὗτοι ἐμβάλλουσι διὰ μικρῶν στομῶν εἰς τὴν ἐσωθεν τὸν στόμαχον περιστρανύουσαν βλεννογόνον μεμβράναν, καὶ διὰ τῆς σπουδαιότητος φυσιολογικῆς λειτουργίας των παριστάσει σπουδαιότατον πρόσωπον κατὰ τὴν πέψιν, διότι τὸ ὑπ' αὐτῶν ἐκκρινόμενον ὕγρον, γαστρικὸς χυμὸς καλούμενον, εἶνε ἡ κυρίως γυνευτικὴ οὐσία ἔγρυσια συγγρόνως ἀντισηπτικὴν δύναμιν καὶ ἐνεργείαν. Μικρὰ τεμάχια κρέατος, τιθέμενα ἐντὸς τοῦ γαστρικοῦ χυμοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἢ τοῦ ζῴου, δύνανται ἀκόμη καὶ κατὰ τὸ θέρους νὰ διατηρηθῶσιν ἐν αὐτῷ ἐπὶ πολλὴ χωρὶς νὰ προσλάβωσιν ἀηθῆ ὀσμὴν καὶ νὰ σαπώσι.

Κατὰ τὴν πέψιν ἦτοι μετὰ τὴν κατάποσιν τῶν τροφῶν συμβαίνει ἐν τῷ στομάχῳ διπλῆ ἐκκρίσις. Καὶ πρῶτον μὲν ἐπικαλύπτονται αἱ παρεῖαι τοῦ στομάχου διὰ στρώματος γλοιώδους βλεννης, προερχομένης ἐκ τῆς βλεννογόνου μεμβράνης. Ἐπειτα δὲ καὶ ὁ ὑπάρχων γαστρικὸς χυμὸς ἐκκρίνεται, εὐνονομένου τοῦ στομάχου διὰ τῆς πληρώσεως αὐτοῦ μετὰ σιτῶν, — ὅτε φυσικῶς εὐρώνονται ἡ μεγεθύνονται καὶ οἱ πεψινογόνοι ἀδέναις. — Τὰ δύο ταῦτα ἴγρᾳ ἔχουσι διάφορον σκοπὸν καὶ χρησιμότητα. Καὶ ὁ μὲν γαστρικὸς χυμὸς πέπτει, ἡ δὲ ἔσω παρεῖα, καθισταμένη λεῖα ὑπὸ τῆς βλεννης, ἐμποδίζει αὐτόν, τὸν στόμαχον, νὰ πεφθῇ ὁ ἴδιος ἦτοι τὸ ἴδιόν του κρέας.

Ἄλλὰ τί σημαίνει „πέψις“; Πέψις σημαίνει τὴν μεταβολὴν τῶν στερεῶν καὶ θρεπτικῶν στοιχείων, τῶν ἀποτελοῦντων πᾶσαν ἡμῶν τροφήν, ἐκ τῆς στερεᾶς εἰς τὴν βευστὴν αὐτῶν μορφήν. Μόνον ἀφ' οὗ κατέστη ἡ τροφὴ βευστῆ, δύναται νὰ γίνῃ γίνευσις καὶ ἀπορρόζις, κατὰ δὲ τὴν μεταλλαγὴν ταύτην τῆς μορφῆς τῶν τροφῶν ἐν τῷ στομάχῳ συμβαίνει σπουδαία τις πράξις. Οἱ διάφοροι πεπτικοὶ χυμοὶ διαλύουσι διαφόρους οὐσίας. Ὁ στέλες τοῦ στόματος π. χ. διέλυσεν ἤδη ἐν μέρει τὸ ἄμυλον καὶ μετέβαλεν αὐτὸ εἰς ζάκχαριν, δι' αὐτὸ δὲ καὶ ὁ ἐντὸς 24 ὡρῶν ἐκκρινόμενος στέλες, ἴσως μετὰ 70—250 δράμια, ἔχει μεγάλην σπουδαιότητα.

Ὁ δὲ ὀξὺς γαστρικὸς χυμὸς διαλύει τὴν ἐκ σαρκῶν τροφήν. Πᾶς ἄλλος, ἐκτὸς τοῦ στομάχου, βλεννογόνος ὄσμη, τραυματίζεται, διαφθείρεται, καίεται ὑπὸ τοῦ ὀξέος γαστρικοῦ χυμοῦ. Οὕτω π. χ. ἔταν κατὰ τὸν ἐμετὸν σὺν ταῖς ἄλλοις συνεξέμεσωμεν καὶ αὐτόν, αἰσθανόμεθα ἀμείως εἰς τὸ στόμα οὐ μόνον ὀξεῖάν τινα γεῖσιν, ἀλλὰ καὶ νυγμούς τινας καὶ κνισμούς, ὡσεὶ ἐξ ἐλαφρᾶς καύσεως προερχομένου, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄλλος ὄσανεὶ τὸ στόμα ἡμῶν ἦτο πλήρες κνιστικῶν ὀξέων. Ὅμοιος καὶ κατὰ τὰς ὀξυμεγείας (ξυνήλαν), ὅτε ἐξυιδεῖται ποσὸν τι ἀέρος μετὰ γαστρικῷ χυμοῦ, παρράγεται τὸ ὑποκαλὸν τοῦτο αἰσθημα.

Καὶ ἐν τούτοις, ἐν καὶ εἰς τὸν στόμαχον γίνονται τὸσον μεγάλη καὶ ἀφθονος ἐκκρίσις τοῦ χυμοῦ τούτου, ὃ ὅποιος κυριώτατον συστατικὸν ἔχει τὴν κρεατίνην ἢ κρηιῶδη οὐσίαν (ἐν ἐπιτρέπηται εἰς ἡμᾶς νὰ ὀνομάσωμεν ὅτιον τὴν ὑπὸ τῶν ξένων ἐπιστημόνων Chymosin καλούμενην), οὐδένα ἐν αὐτῷ κνισμὸν ἢ κέντησιν αἰσθανόμεθα, διότι ἡ συγγρόνως αὐτῶν ἐκκρινόμενῃ βλεννῇ προφυλάσσει τὸν στόμαχον ἀπὸ πάσης αὐτοκτονίας καὶ καθ' ἑαυτοῦ ἐπιβουλής, ἐξουδετερῶν τὰς ἐνεργείας τοῦ ὀξέος.

Ἄλλοτε εἶχον τὴν ἰδέαν, ὅτι ἐν τῷ στομάχῳ μηχανο-

κώς κατατρίβονται και διαλύονται τα σιτία, δια τῶν περισταλτικῶν αὐτοῦ κινήσεων συγκαταλιθιζόμενα ὡς ἐν ἰγδίῳ. — Ἀργότερον ἀπέδωκαν τὴν πύλην εἰς χημικὰς αἰτίας καὶ ὑπέθεσαν, ὅτι αἱ τροφαὶ διαλύονται ἐν τῷ στομάχῳ διὰ ζύμωσης ἢ διὰ σήψεως.

Ἴδῃ ἕως γνωρίζομεν, ὅτι ἐν τῷ ὑγιεῖ στομάχῳ οὔτε ζύμωσις οὔτε σήψις εἶνε δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ. — Καὶ καὶ μὲν κατὰ τινὰς περιστάσεις ζυμοῦνται αἱ τροφαὶ ἐν τῷ στομάχῳ, ἀλλ' αἱ περιστάσεις αὗται εἶνε πάντοτε νοσηραὶ, μὴ ἀποταλοῦσαι τὸν φυσικὸν κανόνα, ἀλλ' ἐξαγγέλλουσαι ἐγκλιθεδρεῖουσιν νόσον. Ὁ πεπτικὸς γυμὸς τότε μόνον ἐξασκεῖ τὴν διαλυτικὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν, ὅταν ἀποτελῆται ἐξ ὀξείας βουστῆς οὐσίας καὶ κυττάρων, συνεκρνωμένων ἐν τοῖς πεπνογόνοις ἀδενίσκοις.

Ὁ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς ἡμετέρας πόλεως καθηγητήης καὶ διδάσκαλος ἱατρῶν κ. Reilman ἔκαμνε τὸ ἀκόλουθον πείραμα. Ἄφ' οὗ ἐκ τῶν ἀδενίσκων τούτων ἀπεμάκρυνε τὸ στομάχι τῆς βλεννης, ἀπέβλησεν ἐξ αὐτῶν τὰ κύτταρά των, καὶ ἐμβαλὼν αὐτὰ ἐν ὕδατι μεθ' ὑδροχλωρικοῦ ἀξέως ἀναμειγμένῳ, κατόρθωσε διὰ τοῦ, οὕτως εἰπεῖν, τεχνητοῦ τούτου γαστρικοῦ χυμοῦ νὰ ἐπιδείξῃ πρὸς τῶν ὀφθαλμῶν ἀπάντων καὶ ἐπὶ τινος τραπέζης ἐντὸς ὑαλίνου δοχείου τὴν πεπτικὴν τοῦ στομάχου ἐνέργειαν ἥτοι τὰς βαθμιαίας μεταβολὰς τῶν μυϊκῶν ἰνῶν ἢ τὴν βραδείαν διάλυσιν πεπηγμένου λευκώματος, τυροῦ καὶ ἄλλων οὐσιῶν, ἃς ἔφερον εἰς συνεπαφὴν μετὰ τοῦ χυμοῦ τούτου, ὃ ἐποῶς ἕως πάντοτε ἐντὸς τοῦ δοχείου, ἵνα ἐπιτύχῃ τὸ πείραμα, πρέπει νὰ ἐγγίτῃ τὴν αὐτὴν ἢ καὶ τὸ αἷμα θερμοκρασίαν.

Ἄλλ' ἢ πέψις δὲν εἶνε μικρὴ ἐργασία διὰ τὸν στόμαχον. Κατὰ πᾶν γεῦμα ἢ δειπνὸν χάνει ὁ στόμαχος πλείστον μέρος τῶν κατ' ἐπιπόλῃν κυττάρων τοῦ βλενωγόνου ὑμένους, ἔπειτα καὶ οἱ ἀδενίσκοι κενοῦνται, αἱ δὲ περισταλτικαὶ κινήσεις τῶν παρεῶν τοῦ στομάχου φέρουσιν ὅλας τὰς τροφὰς εἰς συνεπαφὴν πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοῦ παρεῖαν. Δι' αὐτὸ δὲ ἡ πέψις τοῦ ἡμετέρου στομάχου δὲν γίνεται μόνον, ὡς τις μηχανικὴ ἐργασία, διὰ μυϊκῆς κινήσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ χημικῆς ἐνεργείας. Τοῦτο δὲ ἀρκεῖ νὰ μᾶς πείσῃ, ὅτι εἶνε ἀνάγκη νὰ τρώγομεν καὶ ὅσον ἐνεστὶ μείζονα διαστήματα, οὐχὶ δέ, κατὰ τὴν ἐπικρατούσαν κακὴν συνήθειαν, ἀνὰ πᾶσαν σχεδὸν ὥραν, διότι ἄλλως διὰ τῆς τῷ στομάχῳ ἐπιβαλλομένης ὑπερμέτρου ἐργασίας, καταπονοῦμεν αὐτόν, τὸν ἐξαμβλύνωμεν καὶ ἐπὶ τέλους τὸν καταστρέφομεν.

Ἐντεῦθεν φυσικῶς προέρχονται καὶ τὰ τόσα παράπονα τοῦ ἑνὸς ὅτι ἔχει „ἀδύνατον στομάχι“, τοῦ ἑτέρου ὅτι „συχνὰ αἰσθάνεται κούρους εἰς ἀτόν“ καὶ τοῦ ἄλλου ὅτι „δὲν ὑποφέρει ἕλα τὰ εἶδη τῶν φαγητῶν“. Ἐπειδὴ δὲ ὁ γαστρικὸς γυμὸς, ἵνα ἐκτελέσῃ τελείως τὸ καθήκον του, πρέπει νὰ μὴ ἦνε πολὺ ἀραιὸς καὶ ὑδαρῆς, διὰ τοῦτο ἃς μὴ πίνωμεν πολὺ καὶ πολλὰ ποτὰ μετὰ τὸ φαγητόν. Ἀλλὰ τώρα πλέον ἢ ἀραιώσις ἐπικρατεῖ εἰς ἕλα τὰ πράγματα, καὶ μάλιστα ὁσημέραι καθίσταται ἐπιφορτωτέρα εἰς τὰ ποτά, οἷον τὸν ζῦθον, τὸ γάλα, τὸν οἶνον κλπ. ἀπὸ τοῦ κακῶν δὲ τοῦτο εἶδε νὰ μᾶς φυλάττῃ ὁ θεὸς καὶ ἡ Ἀστυνομία.

Σ Ω Κ Ρ Α Τ Η Σ .
(συνέχεια καὶ τέλος).

Ἐν Ἀθήναις ὁ βίος τοῦ πολίτου, ἀν παρεῖχε δίκαια, ἐπέβαλλεν ἐν τούτοις καὶ σοβαρώτατα καθήκοντα. Ὁ πολίτης ὠφέλει πρᾶτταν τὰ πολιτικά, ἥτο δὲ αἰτίας ὃ ἐν καιροῖς ἐμφυλίων στάσεων μετὰ μηδεμιᾶς τῶν ἀντιμαχομένων μερῶν τισσόμενος. Ἐκαστὸς τῶν ἐλευθέρων πολιτῶν ἐδικαιοῦτο μεταστῆναι τῶν ἀνωτάτων πολιτικῶν λειτουργιῶν, φερόμενος πρὸς αὐτὰς ὑπὸ τῆς ψήφου τῶν συμπολιτῶν του. Οὐδεὶς ἴδύνατο ν' ἀρνήθῃ, ὅπως οὐδεὶς δύναται νὰ ἐγκαταλίπῃ ἐν πολέμῳ τὰς αὐτοῦ τάξεις. Ἀλλὰ τί εἶνε ἐν ἐλευθέρῳ πολιτείᾳ ὁ πολιτικὸς βίος, ἢ διηγετικὸς ἀγών, μάχος καὶ πάλη; Ὁ Σωκράτης κατὰ τὸ μακρόν τοῦ βίου του διάστημα ἀνήλθεν εἰς τὰ ὕψιστα τῶν ἀξιωματίων, εἰ καὶ μηδέποτε ἐπιδιδίξας αὐτὰ, ἀφιέμενος δ' ἐκάστοτε εἰς τὴν ἐλευθέρην βούλησιν καὶ ψῆφον τῶν συμπολιτῶν του. Τὸ ἀρχαῖον λόγιον, ἀρχὴ ἄνθρωπος δεικνύσιν ἐφαρμόζεται κατ' ἐξοχὴν ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ βίου τοῦ Σωκράτους. Ἴδὼν στιγμᾶς πολιτικῆς θυσίης τυχὼν ἄρχων τῶν Ἀθηναίων, οὐδέποτε ἐπελάθετο ἑαυτοῦ, ἀλλὰ λέγων τὸ πρῖν, καὶ ἄλλα ἤδη πράττων ἐθεώρησε δ' αἰετοῦ τὸ καθήκον πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν συμφερόντων τῆς πόλεως, οὐχὶ ὁποῖον παρῆστατο τοῦτο ὑπὸ τῶν δημοκόλακων, ἀλλ' ὅσοῖον ἦτο πράγματι, ἀνώτερον εὐνοίας τοῦ δήμου ἐν τοῖς πονηροῖς ἐκείνοις χρόνοις ὀχλοκρατικῆς ἀληθείας πολιτείας, ὅπου τὰ πάντα καὶ οἱ πάντες ὑπῆρτον τὰς ἐδυναμίας καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ κυριάρχου δήμου. Τιοῦ αὐτοατρόπως ἐπεδείξατο ἑκακτον ἀνεξαρτησίαν χεριακτῆρος κατὰ τὴν περιώνυμον ἐκείνην ἡμέραν, καὶ ἦν ἦτο ἄρχων, αὐτὸς μόνος μὴ φηφίσας τὸν θάνατον τῶν στρατηγῶν, μετὰ

τὴν ἐν Ἀργινοῦσιν ναυμαχίαν, παρασυρόμενος ἐπίσης ὑπὸ τοῦ ρεῦματος τῆς δημοσίας γνώμης καὶ καθιστάμενος ὄργανον τοῦ φανατισμοῦ τῶν Ἀθηναίων, περιπλανηθέντων ὑπὸ τῶν δημαγωγῶν, τῶν ἔνεκα δυσωνύμων πολιτικῶν λόγων ἐργαζομένων εἰς τὴν καταστροφήν τῶν στρατηγῶν, ὡς παραμειψάντων δῆθεν, ἐνθ' ἡδύνατο, νὰ θάψωσι κατὰ τὰ ἱερὰ ἔθιμα τῆς πόλεως τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ψρόντας. Οἱ στρατηγοὶ κατεδικιάσθησαν, μὴ δυνθέντος τελεσφόρως ν' ἀντιδράσῃ τοῦ Σωκράτους· ὁ λαὸς ἔχειρακρότησε τοὺς δημαγωγοὺς καὶ ἐσύριξε τὸν εἰς τὸ καθήκον αὐτοῦ πιστὸν παραμεινάντα πολίτην· ἡ ἱστορία, ἐνθ' διὰ τὸ γεγονός τοῦτο προσφέρει στέφανον τῷ Σωκράτει, ἀνέγραψε τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῆς ἀδίκου καταδικῆς ὡς ἀποφράδα διὰ τὴν τιμὴν, διὰ τὸ μέλλον τῶν Ἀθηναίων ἐν τοῖς χρονικῆς τῆς ἐνδόξου πόλεως.

Τὰ νέφη τῆς δυσαρσεκείας τῶν συμπολιτῶν του, τῆς δυσμενείας τοῦ δήμου, ἐπολλαπλασιάζοντο ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Σωκράτους. Θάττον ἢ βράδιον ἐμελλε νὰ ἐνσκήψῃ ἐπ' αὐτῆς ἡ κατακλις. Ἀποτόμιος ἐλέγχων τὰς πλάνας καὶ τὰς υπερβασίας τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, προσεφέρετο ἀποτομώτερος ἐτι πρὸς τοὺς ἀξιοῦντας νὰ καθοδηγήσωσιν αὐτὸν καὶ πολιτικῶς ν' ἀναυρέψωσιν. Οὕτως ἐνθ' πιστοὶ τινες ὄπαδοι του ὄμνουν πίστιν, καὶ ἀνηγόρευσαν αὐτὸν πράγματι χρηστήριον, ἕτεροι δυσηρεστημένοι ἐβουσοδόμου ἐν τῷ κρυπτῷ τὴν ἐξόντωσιν τοῦ ἀμειλίκτου ἀνδρός. Οἱ ἐχθροὶ ἐπολλαπλασιάζοντο ὁσημέραι: ἐχθροὶ ἐν τῇ θρησκείᾳ, ἐχθροὶ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, ἐχθροὶ ἐν τῇ πολιτικῇ. Ὁ στιγματίζων τὴν ὑποκρισίαν τοῦ ἱερέως, ζητοῦντος νὰ ἐξα-

ΑΡΧΑΙΑ ΛΙΓΥΨΙΑΚΗ ΣΥΝΑΓΑΙΑ. Εἰκὼν ὑπὸ Α. Καλβέ.

πατήρη των εθιστων δήμον προς κερδοσκοπίαν και διδάσκοντες ψευδή πράγματα, άτινα ούδ' αὐτός ε ίδιος έπίσταυεν ή παραδέχετο· ο άγωνιζόμενος κατά το σφιστοῦ επί διδασκαλία στρεβλῶν δογμάτων, κλονῶν δ' ἐν πάση συζήτησει τὸ κύρος αὐτῶν παρὰ τῆ νεύτητι ὑπὸ τὸν ἔλεγγον τῆς ἀμαθείας αὐτῶν καὶ τῆς ἀκρίσειας· ὁ ἀντιπράττων κατά τοῦ δημογῶντος, ὁ καθ' ἑκάστην ἐξελέγγων αὐτὸν ὡς ἀνάικανον περὶ τὴν κυβέρνησιν τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων· τοιοῦτος ἀνὴρ δὲν ἠδύνατο νὰ διατελῆ προσφιλῆς καὶ ζηλωτὸς ἐν δημοκρατικῇ πολιτείᾳ, μεθυσθεὶς ἐξ αἴνου ἀκράτου, παραπαιώσῃ καθ' ἑκάστην καὶ προσκοπούσῃ. Πικρὸς, σκυρμαῖος, δ'ζήλογος, ὁ σύγχρονος τοῦ Ἀριστοφάνους, εἰ καὶ γνώσιων, εἰ καὶ προαισθανόμενος τὴν θύαττον ἢ βράδιον ἔκρηξιν τῆς ἐπαπειλώσεως αὐτὸν καταιγίδος, ἥμισυα διενόηθη νὰ καταστῆ ἐπιφυλακτικώτερος ἐν ταῖς κρίσεσιν αὐτοῦ κατά τῶν ζημιούνην τὴν πολιτείαν αὐτοσχεδίων ἀνδρῶπων ἐν τε τῇ ἐπιστήμῃ καὶ ἐν τῇ πολιτείᾳ. Ἰδιουμειθεὶς τί ἔλεγε πρὸς τὸν νεανίσκον Γλαύκωνα, ἐλέγγων τὴν τάλμην αὐτοῦ, ἐπιθυμοῦντος νὰ διοικήσῃ τὸν δήμον τῶν Ἀθηναίων, ἐνὸ δὲν ἦτο ἰκανὸς πρὸς διοικήσιν τοῦ ἰδίου οἴκου: „εὐήθεις γὰρ ἔστι τὸ οἰεῖσθαι τὰς δὲν ἄλλοις ἀξίας τέχνας μὴ γίνεσθαι σπουδαίους ἀνευ διδασκάλων ἰκανῶν, τὸ δὲ προστάναμι πόλεως, πάντων ἔργων μέγιστον ἔν, ἀπὸ ταύτομάτου παραγίνεσθαι τοῖς ἀνθρώποις.“*) Μετὰ τοιαῦτας ἐπιθέσεις κατά τῶν μέγα δυναμένων ἐν Ἀθῆναις, μετ' ἐλέγγους κατά τῆς πονηρᾶς πολιτικῆς τοῦ δήμου, ὁ Σωκράτης, στεροόμενος ἰσχυρῶν φίλων, θανόντων ἤδη τῶν μεγάλων ἐκείνων ἀνδρῶν, μεθ' ὧν ἄλλοτε συνέπραττε, πρὶν ἢ ἀρξῆται παρακαμάζουσα ἡ πόλις ὑπὸ τὴν πονηρὰν ἐπιδρασίαν τῶν δημογῶντων καὶ τῶν Γλαυκῶνων, κατενόησεν ἐμπράκτως, ὅτι δὲν εἶνε πάντοτε ἀρεστὴ ἡ ἀλήθεια, καὶ ὅτι ὁ ζῆτῶν τὴν πραγμασίαν αὐτῆς ἐν τε τῷ πνευματικῷ καὶ τῷ κοινωνικῷ βίῳ, θάττων ἢ βράδιον θέλει ἀποτίσει ἀνοικτιρμόνως τὸν ὑπὲρ αὐτῆς ζῆλον. Ὁ λαὸς, ὁ προγράψας τὸν Ἀριστείδην ὡς δίκαιον, δύναται νὰ μὴ συμπληρήσῃ τὸ ἐγκλήμα, καταδικάζων εἰς θάνατον τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον, ὃν τὸ χρηστήριον τῶν Δελφῶν, τὸ μαντεῖον τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως ἔχον ἀποκαλέσει Ἐλλήμιον ὑπάντων σοφιστικῶν;

Ἡμέραν τινὰ ὁ δήμος τῶν Ἀθηναίων ἐκαλεῖτο εἰς ὑπερτάτην δίκην ἐγκλήματος ἀσεβείας. Αἱ τοιαῦται κατηγορία δὲν ἦσαν ἀσυνήθειαι ἐν τῷ φιλελευθέρῳ ἄστει· πλέον ἢ ἑκατὶ ἄνδρες ἐπιφανεῖς κατεμνησθῆσαν ἢ κατεδικασθῆσαν ἐπὶ τοιοῦτῳ ἐγκλήματι: ὁ Ἀναξαγόρας, ὁ Φειδίας· ἀλλ' ἡ ἤδη εἰσαγομένη δίκη ἦτο μᾶλλον περίεργος διὰ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνδρός, καθ' οὗ ἀπετείνετο, διὰ τὰς κοινωνικὰς αὐτοῦ σχέσεις, διὰ τὰς συμπαιδείας καὶ τὰς ἀντιπαιδείας, ὡς εἶχεν ἢ σπανία προσωπικότης αὐτοῦ δημιουργήσει ἐν Ἀθῆναις. Ἡ κατά τοῦ Σωκράτους κατηγορία προήρχετο ἐκ προσωπικῶν μᾶλλον ἀφορμῶν δυσαρσευείας, ἢ ἐκ θερησκευτικῆς μισαλλοδοσίας τῶν ἀντιπάλων του. Δὲν εἶχον ἤδη ὑπονομευθῆ τὰ θερησκευτικὰ ἤθη τῆς πόλεως εὐσεβοῦς πόλεως ὑπὸ τῆς σοφιστικῆς διδασκαλίας, οἱ θεοὶ δὲν ἀνεβιβάσθησαν ἐπὶ τῆς σκηνῆς, τὰ ἀνθρώπινα καὶ οὗτοι φέροντες πάθη καὶ ἐλαττώματα, θέμα καταστάνας τῆς κωμῆδίας; Ἡ το δίκη πολιτικῶν ἐκδικήσεων, ἐκαλύφθη δὲ μόνον ὑπὸ τοῦ πέπλου τῆς ἀσεβείας, δι' οὗ ἤλπιζον οἱ κατήγοροι τοῦ ἀνδρός νὰ ἐξε-

*) Ξενοφῶντ. Ἀπομνημονεύματα. III, 6.

γείρωσι τὰ μισαλλόδοξα ἐνοτικὰ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ ὄχλου. Ἡ κατ' αὐτοῦ γραφὴ ἔλεγε: „Ἄδικαί Σωκράτης οὐς μὲν ἡ πόλις νομίζει θεοῦς οὐ νομίζων, ἕτερα δὲ καινὰ διαμῶνια εἰσφέρων· ἀδικαί δὲ καὶ τοὺς νέους διαφθείρων“. Κατήγοροι αὐτοῦ παρέστησαν ὁ Ἄνυτος, ὁ Μέλιτος καὶ ὁ Λύκιον. Ὁδῶς ἡ μεγάλη ἐπὶ ἀσεβείᾳ κατηγορία εἰσῆγγοτο πρὸ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, καλουμένου ν' ἀποφανθῆ περὶ τῆς ἐνοχῆς ἢ μὴ τοῦ ἀνδρός, καὶ νὰ ἐκδώσῃ τὴν προσήκουσαν ἐτυμηγορίαν, οὐκ ἔχων τὰ κλονούμενα ἱερά τῆς πόλεως καὶ ἐπανορθῶν τὸ καθεστὸς, τὸ ὅποιον καρίστατο ἐπαπειλούμενον ὑπὸ τῶν διδασκομένων ὑπὸ τοῦ μεγάλου σοφιστοῦ δογμάτων.

Προσῆλθεν ὁ Σωκράτης εἰς ἀπολογία. Ἡ δίκη ἦτο δημοσία, ἀλλὰ δὲν ἐτροῦντο τῷ καιρῷ ἐκείνῳ πρακτικά, ἐπομένως δὲν δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν τὴν πιστὴν ἀπολογία τοῦ κατηγορηθέντος σαφοῦ· οὐχ ἤττον περιεσώθη μέχρι ἡμῶν ἀριστοτεχνικῇ ἀπομνημόνευσις τῆς δίκης ταύτης, διὰ χειρὸς γραφεῖσα ἐνὸς τῶν μαθητῶν του, τοῦ Πλάτωνος. Ὁ Σωκράτης παρέστη ἐνώπιον τῶν δικαστῶν του ἀξιοπεπῆς, ὑπερήφανος, οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ὑποχωρήσας πρὸ τῶν κατηγορῶν του, πρὸ τοῦ ἐξερεθισθέντος λαοῦ. Κατέρριψεν ἀνοικτιρμόνως μέχρι τῶν θάσεων τὸ οἰκοδόμημα τῆς κατηγορίας μετ' ἀπαρμιλλοῦ διαλεκτικῆς, μετὰ τῆς ὑπερτάτης ἐκείνης ἐμπνεύσεως καὶ ἀποκαλύψεως, ἣτις ἐδημιούργησε τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνθουσιασμὸν παρὰ τινι μερίδι τῆς πόλεως, ἀλλ' ἤτις καὶ ἐπήνεγκε κατ' αὐτοῦ ἐπὶ τέλους τὴν ἰσχυρὰν ἀντίδρασιν τῶν φθονερῶν καὶ τῶν πονηρῶν, τὴν ὀδηγήσασαν αὐτὸν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν ἔδραν τοῦ κατηγορουμένου. Ἀπέκρουσε πάντα συμβιβασμῶν, πᾶσαν ὑποχώρησιν, δυναμένην νὰ σώσῃ τὰς ἡμέρας του. Δὲν ὠμολόγησεν ἐξ ἀνάγκης καὶ ἀνωτέρας βίας ὅτι ἐζήτουν ν' ἀποσπάσιν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἑναγέας κατήγοροι. Τούναντιον· ὁ κατηγορούμενος ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸ βῆμα, ἐν' αὐτὸς κατηγορήσῃ καὶ ἐξελέγῃ· θαυμασία πεποθῆσας εἰς τὴν θέαν ἀποστολῆν τοῦ δαίμονός του, εἰς τὴν ἀνωτέραν ἑαυτοῦ ἱστορικὴν ἀποστολήν! Εἶνε ἐλευσὶν ὁ χάριν ἐφημέρου βίου, ὁ ἔνεκα ὑπέκτου τιμῆς καὶ ἀναγνωρίσεως μὴ αἰσθανόμενος τὸ προσήκον θάρρος νὰ ὁμολογήσῃ τὴν πίστιν του, τὰς πεποιθήσεις του. Καὶ μὴ ἀπολογεῖται ἐνώπιον μόνον τῶν εἰρηθῶν δικαστῶν του, οὐκ εἶνε καὶ κατήγοροι αὐτοῦ ἐν τῷ συνειδήσει των ἐκ τοῦ προτέρου, ὁ προνομιοῦχος ἐκείνος ἀνὴρ, ὁ πράγματι καινὰ εἰσάγων διαμῶνια ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ὁ ἐγκαινίζων νέον κόσμον, ἢ ἐνώπιον πασῶν τῶν γενεῶν τῆς ἀνθρωπότητος; Ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ οὔτε εἰς ἑαυτὸν ἀνήκει, οὔτε εἰς μίαν γενεάν, οὔτε εἰς μίαν πατρίδα:

„Wer für die Werke seiner Zeit gelobt, der hat gelobt in allen Zeiten.“

Ὁ Σωκράτης ἐν τῇ συνειδήσει ταύτῃ τῆς ἀποστολῆς του, ἀπεκρίθη εἰς τὰς κατ' αὐτοῦ κατηγορίας. Δὲν ἀπετάθη εἰς τὸν ἔλεον τῶν δικαστῶν, δὲν ἐπεκαλέσθη τὴν ἐπιεικίαν αὐτῶν. Τούναντιον· ἀντὶ τοῦ ζητουμένου ὑπὸ τῶν κατηγορῶν του τιμῆματος θανάτου, ἐζήτησεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ κατὰ τὸ δίκαιον τῆς ἀξίας, τὴν ἐν κρυταλειῇ σίτησιν. Ἡ τοιαύτη περιφρόνησις πρὸς τὴν κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν, πρὸς τὴν ψῆφον τοῦ δικαστηρίου, ἐμελλεν εἶτι μᾶλλον νὰ ἐπιτείνῃ τὴν δυσμενῆ αὐτοῦ γνώμην, ἣτις καὶ ἐξεδηλώθη, καταδικασθέντος τοῦ Σωκράτους διὰ τοῦ τιμήματος τοῦ θανάτου.

„Ὅπότεροι δὲ ἡμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα, ἀθῆλον παντὶ πλὴν ἢ τῷ θεῷ.“ Τοιαύτην ἔδωκεν ἀπόκρισιν εἰς τὴν ψῆφον τῶν δικαστῶν του ὁ Σωκράτης μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς ἐτυμηγορίας αὐτῶν. Εἶνε ἀνάξιον συζήτησεως

τὸ θέμα, ἀν δίκαιος, ἢ ἀδίκος, κατὰ τοὺς νόμους ἢ μὴ, κατεδικασθῆ ὁ Σωκράτης, ὑπερ ἤγειρεν ἢ νεύτερα σοφιστικῇ. Ἡ ἀνθρωπότης, ἡ ἱστορία, τὸ αἰώνιον τοῦτο δικαστήριον αὐτῆς ἀπεφάνθησαν ἀπὸ τῆς ἐπαύριον τοῦ θανάτου τοῦ ἀνδρός, τοῦ πρώτου κατ' ἐξοχίαν διδάξαντος τὸ Γνωθὶ σαυτὸν εἰς τε τοὺς συγχρόνους του καὶ τοὺς μεταγενεστέρους. Ἡ ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ παρασταθεῖσα τραγῳδία ὑπῆρξε μία τῶν τραγικωτέρων σελίδων τῶν χρονικῶν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐν τῇ ἀκαταπαύστῳ αὐτοῦ πρὸς τὰ πρᾶσα φορῆ, ἐν τῇ ἐργασίᾳ αὐτοῦ ὑπὲρ κτήσεως τῶν ὕψιστων ἐκείνων ἀληθειῶν, δι' ὧν κατ' ἐξοχίαν πραγματοῦται ἡ κοινωνικὴ ἁρμονία καὶ τελειοσις, δι' ὧν ἀνακαινίζεται ὁ ἀνθρώπος, ὡς ἄτομον καὶ ὡς ἔθνος. ὡς μέλος μίᾳς πολιτείας, ἢ ὡς στοιχεῖον δημιουργικῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Οὕτως ἢ ἐνώπιον τοῦ ἀνωτάτου τῶν Ἀθηναίων δικαστηρίου διεζαχρῆσα δίκη, ἢ καταλήξασα εἰς τὸν θάνατον τοῦ Σωκράτους, ἀνεθεωρήθη ἀμέσως, τοῦ μὲν καταδικασθέντος λαβόντος τὸν στέφανον τῆς ἀθανασίας ἀντὶ τοῦ βραχυτάτου χρονικοῦ δικαστήματος, τοῦ ἀπολειπομένου μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ ρωσικοῦ θανάτου του, τῶν δὲ κατηγορῶν ἐπαξίως ἀνταμειφθέντων ὑπὸ τῆς αἰωνίας δικαιοσύνης τῆς ἱστορίας διὰ τῆς προσηκούσης αὐτοῖς ἀνταμειβῆς καὶ ἀνταποδόσεως, διὰ τῆς ἀνεκλήτου καταδίκης.

Ἡ ὑψηλὴ ἀταραξία, τὴν ἐπεδείξατο ὁ Σωκράτης κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς δίκης, τῶν μὲν κατηγορῶν καὶ τοῦ δικαστηρίου ἀπειλούντων θάνατον, αὐτοῦ δὲ ζητουόντος πρωτανεῖον, δὲν ἐγκατέλιπε τὸν Ἀθηναίων φιλόσοφον καὶ μετὰ τὴν γνωστοποίησιν τῆς ἐτυμηγορίας. Ἀναβλήθεισος τῆς ἡμέρας τῆς ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς ἐπὶ τινὰ χρόνον, μέχρι τῆς ἐκ Δῆλου ἐπιστροφῆς τῆς ἱερᾶς νηός, ἣτις ἐκόμισεν ἄλλοτε ἐκ Κρήτης τὸν Θεσσαί, καὶ ἦς ἀποῦσης ἐξ Ἀθηνῶν, οὐδεμία, κατ' ἀρχαίαν παράδοσιν, ἐπετρέπετο θανατικὴ ἐκτέλεσις, ἐν τῇ εἰρκτῇ αὐτοῦ κατέστη ἀληθῶς ὁ συμβουλος τοῦ παρόντος, ὁ προφήτης τοῦ μέλλοντος. Προσῆρχοντο καθ' ἑκάστην ν' ἀκροασθῶσιν αὐτοῦ φεγγομένου τὰ ὑψηλὰ ἐκεῖνα θέσφατα, τὰ ὅσατα ἐπὶ τοῦ ἐκλείποντος φιλοσοφικοῦ δαιμονίου. Οὐδὲς παρετήρησεν αὐτὸν κλαίοντα, ἀσγάλλοντα, παρακινούμενον ἐπὶ τῇ πρὸς αὐτὸν ἀβίατῇ ἀγωνίῳ συμπολιτῶν. Ὅτε πρῶτα τινὰ, τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεως ἐκ Δῆλου τῆς ἱερᾶς νηός, ὀρθριος πᾶν προσῆλθε πρὸς αὐτὸν ὁ πολυφίλητος μαθητῆς Κρίτων, ζήτην νὰ καταπέσῃ τὸν Σωκράτη — διὰ τελευταίαν φορὰν — ν' ἀποδράσῃ τῶν Ἀθηνῶν, ν' ἀρνηθῆ ὑπακοὴν εἰς νόμους, ἀδικούντας εἰς ἐτυμηγορίαν ὑπὸ τὸ κράτος πολιτικῶν παθῶν καὶ ἐκδικήσεων ἐκδοθεῖσαν, ἀπεκρίνετο μελιχίως, ἀλλὰ μετὰ τῆς ὑψηλῆς ἐκείνης πεποθῆσεως τοῦ ἐναρέτου ἀνδρός, ὑπέκριντο τοῖς νόμοις, καὶ ἀδικοῦσι, μὴ ἐπιθυμούντος νὰ ταράξῃ τὸν διάκοσμον τῆς πολιτείας, νὰ κλονήσῃ τὸ κύρος αὐτῆς αὐτός, ὁ μέχρι τῆς χθὲς περὶ ἀρετῆς, περὶ δικαίου καὶ ὀσίου διαλεγόμενος καὶ τὰ προσήκοντα συμβουλεύων. Ἀποκρίνεται εἰς τὸν Κρίωνα: Τί θέλουσιν εἶπει οἱ νόμοι τῆς πόλεως αὐτῷ, κηρυσσομένῳ παραβάτῃ αὐτῶν; „Μόσπει δὲ, ταῦτα παραβάς καὶ ἐξαμαρτάνων τὸ τοῦτων, τί ἀγαθὸν ἐργάσει σαυτὸν ἢ τοὺς ἐπιτηδείους τοὺς σαυτοῦ, εἴτι μὲν γὰρ κινδυνεύουσι γέ σοι οἱ ἐπιτήδειοι καὶ αὐτοὶ φεύγειν καὶ σταρεθῆναι τῆς πόλεως ἢ τὴν οὐσίαν ἀπωλεῖσαι, σχεδὸν τι θῆλον, αὐτὸς δὲ πρῶτον μὲν ἐὰν εἰς τῶν ἐγγύτατὰ τινὰ πόλεων ἔλθῃς, ἢ Θήβαζε ἢ Μιγάρα δε, — ἐννομοῦνται γὰρ ἀμφοτέραι — πολέμιος ἦξῃς, ὁ Σωκράτης, τῇ τοῦτον πολιτείᾳ, καὶ ὅσοι περ κήδονται τῶν αὐτῶν πόλεων, ὑποβλέψονται σε διαφθο-

ρεᾶ ἡγούμενοι τῶν νόμων, καὶ βεβαιώσεις τοῖς δικασταῖς τὴν δόξαν, ὡςτα δοκεῖν ὀρθῶς τὴν δίκην δικάσαι, ὅστις γὰρ νόμον διαφθορῆς ἔστι, σφόδρα που δόξαιεν ἀν νέον γε καὶ ἀνοήτων ἀνθρώπων διαφθορῆς εἶναι. . . ἀλλ' ἐκ μὲν τούτων τῶν τόπων ἀπαρτῆς, ἦξῃς δὲ εἰς Θετταλίαν περὰ τοὺς ξένους τοῦ Κρίτωνος, ἐκεῖ γὰρ δὴ πλείστη ἀταξία καὶ ἀκολασία, καὶ ἴσως ἀν ἡδέως σου ἀκούειεν οἱς γελῶσις ἐκ τοῦ θεσημηρίου ἀπεδιδρασκες σκευὴν τέ τινὰ περιέμενος, ἢ διεφθέρων λαβῶν ἢ ἄλλα οἷα δὴ εἰώθασιν ἐντυκαίεσθαι οἱ ἀποδιδράσκοντες, καὶ τὸ σχῆμα τὸ σαυτοῦ μεταλλάξας, εἴτι δὲ γέρον ἀνὴρ σμικροῦ χρόνου τῷ βίῳ λοιποῦ ὄντος, ὡς τὸ εἰκὸς, ἐτόλμησας οὕτω γλισχωσις ἐπιθυμῆν ζῆν, νόμους τοὺς μέγιστους παραβάς, οὐδεὶς δὲ εἶρε; . . . λόγοι δὲ ἐκεῖνοι οἱ περὶ δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ποθ ἡμῖν ἔσονται; . . . ἀλλὰ νῦν μὲν ἠδικημένος ἀπαι, ἐὰν ἀπίης, οὐχ ὕψ' ἡμῶν τῶν νόμων, ἀλλ' ὕψ' ἀνθρώπων, ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς οὕτως ἀσχερῶς ἀνταδικήσας τε καὶ ἀντακουρηγῆσας, τὰς σαυτοῦ ὁμολογίας τε καὶ ζυνοήμας τὰς πρὸς ἡμᾶς παραβάς καὶ καινὰ ἐργασάμενος τοῦτους οὐς ἦμισυ ἔδει, σαυτὸν τε καὶ φίλους καὶ πατρίδα καὶ ἡμᾶς, ἡμεῖς τέ σοι χαλεπανοῦμεν ζῶντι, καὶ ἐκεῖ οἱ ἡμέτεροι ἀδελφοὶ οἱ ἐν Ἀδου νόμοι οὐκ εὐμενῶς σε ὑποδέξονται, εἰδότες εἴτι καὶ ἡμᾶς ἐπεγείρησας ἀπωλεῖσαι τὸ σὸν μέρος“. . .*)

Ἐπεθύμησε νὰ τελευτήσῃ ἐν εὐφημίᾳ, μετὰ θαυμασίαν μελέτην περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς ἐνώπιον τῶν πιστοτάτων αὐτοῦ φίλων καὶ οἰκείων, ἵνα παραμυθήσῃ αὐτοὺς θλιβομένους ἐπὶ τῷ ὀποχωρισμῷ. Σπανίως ὁ ἀνθρώπος ἀπετύπωσεν εἰκόνα τοῦ μετὰ θάνατον βίου ὠραιότεραν, εὐγενεστέραν τῆς παραδοθείσης ἡμῖν ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος κατὰ τὰ ὅσατα ἐπὶ τοῦ Σωκράτους. Μέχρι τῆς σήμερον ὁ περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς διάλογος τοῦ Πλάτωνος, τὸ κύνειον μέλος τοῦ φιλοσόφου τῶν Ἀθηνῶν, μετὰ τοσαύτας μεταμορφώσεις καὶ ἀνελλῆεις τῶν ἀνθρωπίνων ἰδεῶν, διατρέφεται ἐν τῶν ἀριστοουργημάτων τοῦ πνεύματος. Ὁ σκεπτικὸς Λουκρήτιος, περὶ τὰ τέλη τοῦ ἀρχαίου κόσμου, εἶπεν ὅτι ὁ ἀνθρώπος φοβούμενος τὸν θάνατον, ἔπλασε τὴν ἀθανασίαν. Ἀγνοῶ τίς ἔχει περισσότερον δίκαιον, ὁ Ἀθηναῖος σοφῆς, ὁ πιστεύων εἰς αὐτήν, ὁ δὲ αὐτῆς ζήτην τὴν κοινωνικὴν ἀποκάθαρσιν καὶ τελειότητα, ἢ ὁ Ρωμαῖος Ἐπικουρείος, ὁ ἐπιφωνῶν τετέλεσται μετὰ θάνατον, ὁ περὶ μηδενὸς ἄλλου μεριμνῶν ἐπομένως, ἢ περὶ τῶν τῶν κόσμου τούτου πραγμάτων. Ὅτι εἶνε ἀληθές, ὅτι πιστοποιεῖται ἐκ τῶν πραγμάτων, εἶνε ἢ ἀθανασία τῆς ἀνθρωπότητος, ἐν ἣ ὁ ἀνθρώπος δὲν ἐκλείπει, ἣτις ἕκαστον ἀνταμειβεῖ διὰ τῆς ἱστορικῆς ζωῆς κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ καὶ τὰς πράξεις. Ἰπὸ τὴν ἐννοίαν ταύτην μόνον ἠσθάνθην πάντοτε τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς· τὴν μετᾶσταν τοῦ ἀτομικοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἐκπροσωποῦντος μεγάλην ἰδέαν ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἔθνους του, δικαίωματι δὲ τότε διατελοῦντος ἀθανάτου ἐν τῷ βίῳ τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὸ φοβερόν πρόβλημα ἐτέθη ἐν τινι Ἰσοπερῆ εἰρκτῇ τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἐλύθη ὑπὲρ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, ἀρα ὑπὲρ τῆς ἐνότητος τῆς ἀνθρωπότητος, ὑπὲρ τῆς ἀλληλογεγῆς αὐτῆς ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ. . . Καὶ ἤδη λάβε τὸ κύνειον, σοφῆ τῶν Ἀθηνῶν, ὁ θάνατός σου ἔσται προάγγελος νέας, μεγάλης, δημιουργικῆς περιόδου ἐν τῷ βίῳ τῆς ἀνθρωπότη-

*) Κρίτων XV, XVI, 68, 64.

τος ήνεγκας νέας τριβους εν τή πορεία αὐτῆς, ἀπεκάλυψας νέους ὁρίζοντας εν τῇ πτήσει αὐτῆς διὰ τῶν ἀγωνίων ἐκτάσεων τῆς ἱστορίας. Ὁ θάνατός σου ἔσται ἡ ζωὴ τῆς. Ἐνώσῃ λαμβάνεις ἀτάραχος τὸ κώϊον τῆς φυσικῆς ἐξοντόσεως, αἰσθάνεσαι διὰ τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ δαιμονίου τὴν ἀθανασίαν σου, τὴν ἀλιονότητα τῆς ἀποστολῆς σου. Οἱ ὀφθαλμοὶ σου ἀπεικάζουσιν ἄλλους κόσμους, οὐδὲν δὲν δύνανται νὰ κατανοήσωσιν οἱ μαθηταὶ σου, θρήνησάντες ἐπὶ τῇ ἐπιεικμένῃ καταστροφῇ. Ἐνωσῃ ἤδη τὴν τόλμην τῆς Ἀπολογίας σου, τὴν διαλεκτικὴν σου πρὸς τὸν Κρίτονα, τὴν ὑψηλὴν πτήσιν σου ἐν τῷ Φαίδωνι. Σὺ δὲν ἦσο πνεῦμα ἐκ τῶν συνήθων, ἦσο ἀληθῶς ἀθάνατος, καὶ διὰ τοῦτο ὑπερ πάντα ἄλλον ἡθιάνθης καὶ διετύπωσας τὴν ἀθανασίαν. Θὰ μαρτυρήσωσι καὶ ἄλλοι μετὰ σέ, οἱ ἐμαρτύρησαν προηγουμένως, ὑπερ τῶν ἀγαθῶν τῆς ἀνθρωπότητος, ὑπερ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ὀσίου. Ἄλλ' οὐδεὶς θέλει προσεγγίσει εἰς τὸ μεγαλεῖόν σου, εἰς τὴν πρωτοτυπίαν σου, εἰς τὴν ἑμπνευσίαν σου. Ὡς τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα, τοῦ ὁποίου εἶσαι ἡ ἀρίστη καὶ ἐδγενοτάτη ἐκδήλωσις, εἶσαι ἐπίσης εὐγενής, ἐπίσης ὑψηλός, ἐπίσης ἀνδρείωνος. Οὐδεμίαν πνιχὴ μυστικισμοῦ καταχραίνει τὴν εἰκόνα σου, ἔπις ὑπῆρξεν ὁ βίος σου καθαρός καὶ διωγγῆς, ὡς ὁ ἑλληνικὸς οὐρανός, αὐτὸ καὶ ὁ θάνατός σου. Καὶ εἶχεν ἀνάγκην τοιοῦτου φωτός ἢ ἀνθρωπότης, φωτὸς θερμαίνοντος ἄμα καὶ φωτίζοντος τὰς ἡμέρας τῆς, δυναμένου ἐκαστοτε ν' ἀποκαλύπτῃ αὐτῷ τὰς νέας τριβους, νὰ δικαιωτῇ τοὺς μαμακρυμένους ὁρίζοντας. Ἡ ἱστορικὴ ἀποκαλύψις σου ἦτο ἀξία τῆς Ἑλλάδος, διότι μένον δι' αὐτῆς, διὰ τοῦ πνεύματός τῆς, διὰ τῆς γλώσσης τῆς, ἠδύνατο νὰ λάβωσι σάρκα καὶ ὑπόστασιν αἱ μεγάλοι ἰδεαί, εἰς ἀπεκάλυψε διὰ σοῦ τὸ ἱστορικὸν δαιμόνιον τῆς ἀνθρωπότητος, ἵνα καταστῶσιν αἰώνιον αὐτῆς κτῆμα, καὶ αἵτινες παρασχοῦσιν τὴν ζωὴν εἰς αὐτὴν, παρέσχον μὲν εἰς σὲ τὸν σωματικὸν θάνατον, ἀλλὰ διὰ νὰ παράσχωσι μετ' ὀλίγον τὴν ἀληθῆ, τὴν ἀνέσπερον ἱστορικὴν ζωὴν τῆς ἀθανασίας.

ΝΕΟΚΛΗΣ ΚΑΖΑΝΣ.

ΠΕΡΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΥ

ὑπὸ ΔΑΞΑΝΑΡΟΥ Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ. (τέλος).

Ἄν. Καὶ ἡ θέλησις λοιπὸν δύναται νὰ κατισχύσῃ τοῦ ὑπὸ τῆς φύσεως τὴν διαίδουσαν αὐτὸν λαβόντος βουστῶ; Ἐγ. Περὶ τούτου δὲν ἀμφιβόλλεις, ἀν παραδεχθῆς τοῦ βουστῶ τὴν ὑπόθεσιν. Ὅταν βίπτῃς λίθον ἢ τοξεύῃς βέλος, ταῦτα, κατὰ δυνάμιν ὑπεκρούσαν εἰς τὴν θέλησιν σου, δὲν πίπτουσιν ἀμέσως χαμαί, οὐδ' ὀρμῶσι πρὸς τὸ κέντρον τῆς γῆς, ἀλλ' ἐπὶ μικρὸν χρόνον εἰς τὴν τοῖς ἐπιβάλλεις διεύδουσαν. Ἡ κεντρικὴ τότε δύναμις, ἢ τοῦ βουστῶ ἢ παρεκβάσις ἐν τῆς φυσικῆς καὶ γενικῆς αὐτοῦ διευθύνσεως, ἐπιβλήθῃ αὐτῷ ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης βουλήσεως. Γνωστὸν καὶ γενικῶς παραδεδομένον ἐστὶ ἡ φύσις διὰ τῶν ἀπλουστάτων μέσων ἐπιφέρει πάντῃ αὐτῆς τ' ἀποτελέσματα δι' ὃ συμπραίνω ἐν τῷ βουστῶ ταῦτα, τῇ ἀρχικῇ ὕλῃ, ἥτις, ὑπὸ διαφόρους περιστάσεις, ἦν τῆς κωσμολογίας ἢ βάσις, καὶ ἐστὶ τῷ μαγνητισμοῦ, τοῦ ηλεκτρισμοῦ, τῆς θερμότητος (διὰ τῆς ἀλλοίας κινήσεως τῶν μο-

ρίων), τῆς βαρύτητος καὶ τῆς ἐλξεως ἢ αἰτία, δύναται νὰ ζητηθῇ ἴσως ἢ λύσις πολλῶν δυσεξηγήτων φαινομένων, ἐν ἄλλοις καὶ τῶν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις πολλάκις παρατηρουμένων αὐτομάτων καὶ ἀδικαιολογητῶν συμπαθειῶν ἢ ἀντιπαθειῶν, καὶ ἐν τῷ ἀπειρῷ τῆς πλάσεως διαστήματι ἢ τῆς ἱσορροπίας τῶν οὐρανίων σωματίων. Δεδομένου δ' ἐστὶ τὸ βουστὸν ὑπάρχει τῇ θελήσει, ἔσται αὐτῇ ἰκανὴ ἐξήγησις τῆς συμφωνίας τῇ βουλήσει καὶ ἀνευ παρεμβάσεως τῶν μυνόνων κινήσεως τῶν τραπέζων καὶ ἄλλων ἀντικειμένων (Α, 2. 6), καὶ τῶν κατ' αὐτὴν παραγομένων δούπων (Α, 8). Ἄν. Ἔστω βτι παραδέχθην τὸ ἀρχικὸν τοῦτο βουστὸν οἷς πρωταίτιον πάντων τῶν θαυμασίων ὕλικῶν φαινομένων ἐκείνων. Ἄλλ' ἐξ ἔσων, διὰ τὰς περιστάσεις ὑφ' αἷς ἐλαφρῆς γινώσκων αὐτῶν, ἀναγκάζεσαι νὰ παραδεχθῆς ὡς πιστευτά, εἰσὶ καὶ τινε καθαρώς διανοητικά, ἅν τράπεζαι ὀμιλοῦσαι, νοημόνως ἀποκρινόμεναι, ἀνθρωποὶ εἰς τοὺς ἀλλοτρίους στοιχοσμοὺς ἐμβαδύοντες. Δὲν ἐφαρμύζεται βεβαίως καὶ εἰς ταῦτα ἢ περὶ τοῦ βουστῶ ὑπόθεσις. Ἐγ. Νομίζω, ὡς πρὸς τὸ κλεῖστα τὸ ἐναντίον. Αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐπὶ τῶν σωματικῶν ὀργάνων καὶ δι' αὐτῶν συνειπῶς δὲ πρὸς τὴν παραδεχθεῖσαν ὑπόθεσιν, οὐχὶ ἄλλως ἢ δι' αὐτοῦ τοῦ διαβέοντος αὐτὰ βουστῶ, ὃ ὑπὸ ταύτην τὴν ἐποψὴν ζωϊκῶν βουστῶν δύναται νὰ κληθῆ καὶ ἐκλήβῃ, ἢ καὶ γευρικῶν βουστῶν, διότι τὰ νεῦρα εἰσιν ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι οἱ κυριώτεροι αὐτοῦ ὄργανοι. Θέλεις νὰ κινήσῃς τὴν χεῖρα, θέλεις νὰ στραφῆς πρὸς τὰ δεξιά ἢ τ' ἀριστερά, καὶ ἡ χεῖρ σου κινεῖται καὶ στρέφεται ἔπου θέλεις. Ἰπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς θελήσεως ἐνεργοῦσιν τὰ νεῦρα καὶ οἱ μῦς. Ἀλλὰ πῶς ἢ θέλησις προκαλεῖ ἢ κατοροδοῖ αὐτῶν τὴν ἐνέργειαν, ἐν ᾧ, ὡς ἡξέουρομεν, ἀν νεῦρα καὶ μῦς τύχωςι παραλελυμένα, ἢ θέλησις οὐδὲν δύναται ἐπ' αὐτῶν. Ἰαράγει λοιπὸν τις πράκτωρ μετὰ αὐτῶν καὶ ἐκείνη; καὶ οὐτός ἐστὶ τὸ τῆς ὑποθέσεως ἡμῶν βουστὸν, ἐντολῇ αὐτῆς διοχτευσόμενον. Ἡ διάνοια, ἥτις ἐστὶν ἀντίληψις ἐντυπώσεων, ἢ κρίσις, διανοεῖν ἀντιπράξεις, ἢ μνήμη, προλαβουσῶν ἐντυπώσεων ἐπανάκαμψις, ἢ φαντασία, ἀναμνήσεων ἀυδαίρετος συνδυασμός, καὶ εἰς αἷς ἄλλη διανοητικὴ ἐνέργεια, ἔχουσι τὸν ἐγκέφαλον ἔδραν, ἀλλὰ τὸν ἐγκέφαλον ὑπὸ τοῦ ζωϊκοῦ βουστῶ διαρροσόμενον, δὲν λέγω καὶ ἔσων καὶ ὁ νεκρὸς ἔχει ἐγκέφαλον, διότι ὁ νεκρὸς δὲν ἔχει ψυχὴν, ἀλλὰ καὶ ἔσων ἐγκέφαλον ἔχει καὶ ὁ φρενοβλαβής, καὶ τὸ κτῆνος, ἀλλ' οὐδ' ἐκείνος οὐδὲ τούτο νοοῦσιν ὡς ὁ ὕγιης ἀνθρώπος, τοῦ ἐγκεφάλου αὐτῶν μὴ διαρροσόμενου ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ὄρους ὑπὸ τοῦ ζωϊκοῦ βουστῶ. Σχῆμα ἢ χρῆμα προσβάλλει τὸ ὀπτικὸν ἡμῶν νεῦρον, ἦχος τὸ ἀκουστικόν, τραχὺ ἢ λεῖον σῶμα, γλυκὸ ἢ πικρὸν τὸ τῆς ἀφῆς καὶ τῆς γεύσεως, καὶ ταῦτα οὐ μόνον μεταβιβάζονται, ἀλλὰ καὶ ἐντυποῦνται εἰς τὴν αἰσθησιν, εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἡμῶν, τασσοῦτον ἔδρατως, ὅσπερ καὶ ἐμμένουσιν ἐν αὐτῷ ἐπὶ χρόνον κατὸ τὸ μάλλον ἢ ἥττον μακρόν. Καὶ τούτο ἐνέργειαν ὑποδέται τοῦ αὐτοῦ βουστῶ, ἀπὸ τοῦ ἀκρου τῶν νεύρων τὰς ἐντυπώσεις, ἥτοι τὰς στυγμαίως ἀλλοιώσεις αὐτῶν εἰς τὸν ἐγκέφαλον μεταφέροντος, καὶ εἰς χῶρας αὐτοῦ ὅσπως ἐναποτιθέμενου, ὅσπερ τ' ἀνευρίσκει πολλάκις καὶ μετὰ πολὺν χρόνον ἐκεῖ ἢ μνήμη, ἥτις, πάντοτε τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἐξακολουθοῦν λέγω ἐστὶ, οὐδὲν ἕτερον ἐστὶν ἢ ἄλλοτε κατὰ βούλησιν, ἀλλοτε ἀθελήτως διεύδουσις τοῦ ζωϊκοῦ βουστῶ πρὸς τὴν χῶραν τοῦ ἐγκεφάλου, εἰς ἣν ἐννοιά τις ἀπετυμειῖθη.

Η ΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΑΝΘΩΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Και αυτό δὲ τὸ ὄναρ ἤθελον ὀρίσει ὡς τὴν ἐν τῷ ὕπνῳ ἀκουσίαν φάτην τοῦ βευστοῦ εἰς διαφόρους τοῦ ἐγκεφάλου κρούσεις. Συνεπὲς δὲ τούτοις μοι φαίνεται ὅτι ἐπὶ μὲν τῆς ἐξήκτου καταστάσεως, τὸ βευστόν εἰς τὰ ἐκτὸς ἐκγεσμένον, δαπανᾷται τιθέμενον τὸν ἀνθρώπον ἢ τὸ ζῷον εἰς σχέσιν μετὰ τῆς ἐξῆς φύσεως, ἐπὶ δὲ τοῦ ὕπνου συγκεντρῶνται ἐν τῷ, ἔργον καὶ ἀνασπῶν τὰς ζωτικὰς δυνάμεις· τότε δὲ, ἐν τῇ ἐσωτερικῇ αὐτοῦ κυκλοφορίᾳ, πολλαίαι καὶ ὑπ' ἐξωτερικῶν αἰτιῶν, ὅσων τῆς χωνεύσεως κτλ. ἐρεθίζόμενον, φοιτᾷ καὶ εἰς τὸν ἐγκεφάλου καὶ διεγείρει αὐτοῦ τὰ ἐντυπώσεις περιέχοντα ἢ τὰ ἴδιον ἐντυπώσεων δεκτικὰ αὐτοῦ μέρη.

Ἄν τὸ βευστόν, περὶ οὗ λέγει, ἐστὶ τὸ ζωτικὸν ἢ νευρικόν, χρήσιμον εἰς τὰς λειτουργίας τοῦ βίου, τότε ἡ καταδραστηρική αὐτοῦ εἰς τὴν τροφήν τῶν τραπέζων καὶ τὰ τοιαῦτα περιάματα πρέπει νὰ ἐξαντλή τὰς σωματικὰς δυνάμεις τῶν εἰς αὐτὰ ἐπιδεδεμένων.

Ἐγ. Τοῦτό μοι ἔλεγεν ὁ κ. Home πρὸ ἐτών ὅτι τῷ συμβάλει, καὶ πρὸ ὀλίγου ἐπιληροφώθημι ὅτι εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἐξασθενήσεις περιήλθεν, ὥστε μόνον ὑπὸ δύο ἀνθρώπων στηριζόμενος ἐδύνάτο νὰ βαδίζῃ πρὸ ἐνὸς ἔτους· ἀγνοῶ δ' ἂν εἰσέτι ζῇ.

Ἄν. Ἔστω ὅτι ἡ διοχέτευσις τοῦ βευστοῦ, ὁ παραδέχεται, κινεῖ τραπεζὰς, σκευὴ καὶ αἷτι ἄλλο· ἀλλὰ ἐν νοεῖς ἐστὶ προικίζει αὐτὰ καὶ διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ ὀμυλῶν, τοῦ γράφειν καὶ τοῦ μαντεύειν;

Ἐγ. Ὡς διαφόρος δονοῦσι τὸν μὲν ἀέρα οἱ τόνοι, τὸν δ' αἰθέρα τὰ χρώματα, καὶ διὰ τῶν ποικίλων τούτων δονήσεων γίνονται ἀμφότερα ἀντιληπτά, ὑποθέσωμεν ἀναλόγως ἐστὶ καὶ αἱ βουλῆσεις καὶ ἔννοιαι διαφόρος δονοῦσι τὸ ζωτικὸν βευστόν, ὥστε διαφόρος καὶ εἰς διαφόρους χύρας τοῦ ἐγκεφάλου νὰ ἐντυπώνεται καὶ ἀπὸ ἀτόμου εἰς ἄτομον νὰ μεταχετεύονται. Ὅταν ἴδω βῆδον, τὸ ζωτικὸν βευστόν ἀπ' ἄκρων τῶν ὀπτικῶν νεύρων κατ' ἴδιον τρόπον δονοῦμενον, μεταβιβάζει τὴν εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου καὶ μοι ἐγκρατῆται αὐτὴν εἰς τὸν ἐγκεφάλου, ἐπου φολεῖον ἀντιλαμβάνεται αὐτῆς τὸ νοητικὸν τῆς ψυχῆς. Ὅταν δὲ σ' εἰπῶ τί εἶδον, ὀμοίως, ἀλλ' ἀσθενεστέρως δονήσεις, καθ' ὅσον ἡ λέξις ἐστὶν ἀσθενεστέρως τῶν πράγματων, μεταδίδωμι καὶ εἰς τὸ σὸν βευστόν, καὶ ἐπομένως καὶ εἰς τὸν σὸν ἐγκεφάλου ἐντυπῶνται ἡ ἴδεια τοῦ βῆδου, εἰ καὶ ἀτελεστερον ἢ ἐν τῷ ἐμῷ, λειπομένη ἴσως κατὰ σχῆμα καὶ χρῶμα.

Ἄλλ' ἂν διὰ τῆς ἀφῆς, οὐχὶ τῆς φωνῆς, ἐπιφέρω τὴν μεταχέτευσιν τοῦ ἐμοῦ βευστοῦ μετὰ τῶν δονήσεων αὐτοῦ εἰς τὸ σὸν, μεταδίδεται σοι, εἰ καὶ ἀσθενεστέρως, ἢ ἐν ἐμοὶ εἰκὼν ἢ ἡ ἔννοια. Ὄβτω, νομίζω, ἐπιδέχονται φυσικῆς ἐξηγήσεως τὰ πειράματα τοῦ Κοῦμπερλάνδ (Α, 12, β, α.), ὧν τὴν εὐκρινεῖαν ἀναμφισβήτητον θεωροῦ. Διὰ τῆς ἀφῆς αἱ δονήσεις τοῦ ζωικοῦ βευστοῦ τῶν ἂν τὴν χεῖρα κρατεῖ μεταδίδονται εἰς τὸν ἐγκεφάλου αὐτοῦ, ὄντα ἐντάκτως δεκτικὸν ἐκ φύσεως ἢ ἀσκήσεως. Πολλαίαι ἤκουσα καὶ περὶ ἐπιβλαπόντων εἰς ἄλλους τὰς ἰδίας αὐτῶν φαντασίας, ὁ τὴν αὐτὴν ἐξήγησιν δύνανται νὰ ἐπιδεχθῆ· ἀλλὰ δὲν εἶδον τοιαῦτα πειράματα.

Δεκτικὰ ἐξηγήσεως θὰ ἦσαν ὅταν καὶ τινα τῶν θηρλουμένων φαινομένων τοῦ ὕπνου τοῦ μοῦ, καθ' ὃ διὰ τῆς ἐπαφῆς ἢ δι' ἄλλης σχέσεως ἢ ἐμπεροφῆς τὸ ζωτικὸν βευστόν τοῦ Μεσάζοντος μεταχετεύεται ἀμέσως εἰς ἑτερόν τινα ὕπνῳ τῶντα, καὶ διεγείρει ἐν αὐτῷ, ὡς ὄναρ ἐπιβεβλημένον, αὐτὰς τοῦ Μεσάζοντος τὰς βουλῆσεις καὶ τὰς ἔννοιαι. Ἢ ἐν τοιαύτῃ ὁμοίᾳ καταστάσει ἀνάγκως κεκλεισμένων ἐπιστολῶν, ἢ

γνώσεως τῶν μελλόντων ἢ τῶν ἀγνώστων καὶ μεμακροσμένων, θὰ διεφύγεε ταύτην τὴν ἐξήγησιν· καὶ τοιαῦτα περιάματα ἐγὼ αὐτὸς οὐδέποτε εἶδον, ἢ καὶ οὐχὶ ὑπὸ περιστάσεις καθυστάσεως αὐτὰ ἀξιοῦνται (I, 8). Ὁ δ' ἐν Ἀμερικῇ διύσχυρισμός τῆς μάντιδος περὶ χολοῦ φίλου μου (Α, 12, α.) δύνανται ἴσως ταύτην νὰ ἐξηγῆ τὴν ἐξήγησιν, ὅτι τὸ ζωτικὸν αὐτῆς βευστόν συνδεδεθὲν μετὰ τοῦ ἐμοῦ, εἰσχωρεῖ εἰς τὰς πτυχὰς τοῦ ἐγκεφάλου μου, ἐν αἷς περιεληγχο τεταμιευμένη ἢ μνήμη τοῦ φίλου μου, ἐμὲ αὐτὸν διαφεύγουσα, ὡς πολλαίαι τούτο συμβαίνει, ὅτε τις εἰς ἄλλα προσωρινῶς στηρίζῃ τὴν προσήν.

Ἄν δὲ τὸ βευστόν, ὡς ὑπεθέσωμεν, διὰ παρατεταμένης ἐπαφῆς πολλῶν χειρῶν εἰσχωρῆ καὶ εἰς ἀψυχα σκευὴ ἰκανῶς δραστηρῶς, ὥστε νὰ συμπαρασύρῃ ἢ κινήσῃ αὐτὰ εἰς τὸν βῆδον τοῦ, προφανῆς ἐστὶ πρέπει ταῦτα νὰ κινῶνται καθ' ἣν τάσιν διδῶσιν αὐτῷ ἡ τῶν Μεσάζοντων θελήσεις ἢ διάνοια, καὶ καθ' ὅσον αὐτὴν διὰ κινήσεων δύνανται νὰ ἐκφράζονται. Ὄβτω ἢ τράπεζα, οὐχὶ ἐκ πίεσεως, ἀλλ' ἔνεκα τῆς διεσπαστικῆς τοῦ βευστοῦ, οὐ μόνον στρέφεται (Α, 1), ἀλλὰ κινεῖται καὶ ἐπὶ θάτερα (Α, 2), καὶ ἀντιδράσει κατὰ τῆς κεντρομόλου δυνάμεως, αἶρεται εἰς ὕψος, καὶ ἀριθμῶς (Α, 8) καὶ σειρὰν γραμμάτων ἢ συλλαβισμῶς (Α, 9) ἐκφέρει κατὰ τοῦ κινούτος αὐτὴν βευστοῦ τὰς δονήσεις. Ὄβτω ἂν διανοηθῶμεν τὸν ἀριθμὸν τρία, ἢ τὸ γράμμα γ, τὸ νευρικὸν βευστόν, ὁ ἀγωγὸς ταύτης τῆς διανοίας, ἐκφέρει οὕτως ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ κυκλοφορεῖ ἐν ἡμῖν, ὥστε νὰ παύῃ τὰς δονήσεις αὐτοῦ μετὰ τὴν τρίτην αὐτῶν ἐπανάληψιν· μεταχετεύομενον δὲ καὶ εἰς τὸ σκεῦος, κινεῖ καὶ αὐτὸ εἰς τρεῖς μόνον κτύπους.

Ἄν. Ἔστω τούτο θὰ ἐξήγει πῶς αἱ τράπεζαι μεθερμηνεύουσι τὰς διανοίας τῶν ἐχόντων ἐπ' αὐτῶν τὰς χεῖρας, οὐχὶ καὶ πῶς εἰς αὐτοὺς ἀπαντῶσι, πῶς περὶ ἀπόντων ὀμυλοῦσι καὶ περὶ μελλόντων μαντεύουσιν.

Ἐγ. Ἀληθὲς ταῦτα, καὶ δυσχερὲς ἡ λύσις. Ἰσως δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἐν τισὶ περιστάσει συμβαίνει καὶ διὰ τὰ σκεῦος, ἐστὶ εἶπον ἀνωτέρω περὶ τῆς ἐν Ἀμερικῇ μάντιδος (Α, 12, α.), ὅτι δηλαδὴ ἐκφράζουσι ἰδέας λανθάνοντος ἐγκεκρυμμένης εἰς τὸν ἐγκεφάλου τῶν ἐρωτούντων. Ἦ πείραμα μετὰ τοῦ κ. Δραγοῦμη (Α, 9, β.) δύνανται νὰ ἐξηγῆ τὴν ἐξήγησιν, ὅτι ἡ τράπεζα ἐξέφρασε κατὰ πρῶτον τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πεποθῆσιν περὶ τῆς ἡλικίας περὶ ἧς ἠρώτα. ἢ δὲ μετὰ ταῦτα ἐπιμονὴ αὐτῆς προήρχετο ἐκ τοῦ ὅτι οἱ κατόπιν ἀντιδύσχυρισμοὶ τοῦ ἀντέκλεινο εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πεποθῆσιν. — Ὁ ἐν Παρισίοις συλλαβισμὸς τοῦ ὀνόματος τῆς μάμμης μου (Α, 10) ἴσως ἀποδοτέος εἰς τὸ ὅτι ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἐμοῦ, ἐπίσης ἔχοντας τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς τραπέζης, ὑπῆρχεν ἡ μνήμη τοῦ ὀνόματος ἐκεῖνου. — Ἢ κατὰδειξις τῆς θέσεως τῆς μουσικῆς τῆς Ἀντιγόνης ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ μου (Α, 11, β.) ἴσως ἐξηγητέα διὰ τοῦ ὅτι ἡ θέσις ἐκείνη ἦν τεταμιευμένη ἐν τινι πτυχῇ τοῦ ἐγκεφάλου μου, ἀλλ' ὡς συνεστέταται, ἡ μνήμη μου τὴν ἀνεζήτει ματαίως, οὐχ ἦτονος ὁμοίως ἐξέβρεσε πιθανόνμενον ὑπ' αὐτῆς τὸ διὰ τοῦ πειράματος ζωηρότερον ἐν ἐμοὶ κυκλοφορήσαν βευστόν. — Ἢ εὔρεσις τοῦ ὑπὸ τοῦ Κ. Κωστή γραφέντος ὀνόματος (Α, 11, α), καὶ ἡ στάσις τῆς τραπέζης ἐπὶ τοῦ κρυβέντος μανδύλου (Ἄδτ. δ), ἴσως ἀποδεικνύουσιν ὅτι κατὰ τινος περιστάσεως, π. χ. ἂν ἐνεκα παρατάσεως τῶν πειραμάτων τὸ βευστόν κυκλοφορῇ μετὰ μεζῶνος δραστηριότητος ἐν τῇ αὐθόσῃ, ἢ ἂν συμπίσωσι μεσάζοντες ἰσχυρότεροι, αἱ δονήσεις τοῦ ἀπ' αὐτῶν ἀπορρέοντος βευστοῦ δύνανται, καίτοι μὴ ἐχόντων τὰς χεῖρας εἰς τὴν τράπεζαν, νὰ ἐπιενεργῶσιν

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ.

(Λοῦιζου. — Σαβῆου.)

Ἡ Ἰωσηφίνα ἐξήγαγε τὸ φλόουτο καὶ πνευματικῶς μετὰ τὴν πατρὸς δι' αὐτοῦ ἕνα ἐλαφρὸν τόνον. — Θὰ σοὶ ἔπωμαι καὶ, εἶπε, ἐμὲ δὲν ἔγινε τὸ ταμπούρι γὰρ νὰ παῖξῃ κ' ἐκεῖνο.

— Τώρα ἀμέσως θὰ κάμω ἕνα ταμπούρι, ὑπέλαβεν ὁ Θεόφιλος Ἰωσήφ. Ἀνηγέρθη, περιετόλιξε τὸ μικρὸν τοῦ περὶ τὴν κλάσιν τῆς παρακαμένης λῶμης, καὶ θέσας τὸ ποτήριον εἰς τὴν μίαν ἄκρον, τὴν δὲ φιάλην εἰς τὴν ἄλλην, εἶπεν. — Νῦν τὸ ταμπούρι!

— Αὐτὸ εἶπε ταμπούρι; Ὡ . . . αἱ ἀνέκραξε κηρύσσουσα ἡ μικρὰ κόρη.

Ἄλλ' ὁ γέρον ἐκοίτη ἔπειρα κλάσιν καὶ διέσχισεν αὐτὴν εἰς τὸ ἄκρον, εἶπε νὰ κρατῆται ἐν αὐτῇ μικρὸς λίθος χωρὶς νὰ πέσῃ. — Αὐτὸ εἶπε τὸ σφυρὶ, εἶπε, καὶ ἔκρουσε τὴν φιάλην καὶ τὸ ποτήριον. Μπῆμ! ἀντήχησεν ἡ πρώτη, μπῆμ! ἠκούσθη ἐκ τοῦ δευτέρου καὶ ἀμέσως ἤρχισεν ὁ γέροντα καὶ ἐν βῆδῳ νὰ κρούῃ φιάλην τε καὶ ποτήριον, ἀναμειβόμενος συγγράμματα καὶ γινωστὴν τινα μελωδίαν. Ἐν τῷ μεταδὲ δὲ ἤρχισεν ὁ ἀκούεται μακροῦν τὸ φαιδρὸν καὶ ἀκατάπαντον ἄσμα σπίνου.

Ἡ Ἰωσηφίνα ἀνεπρόθετος ἐπὶ τοῦ ἐπιταφίου λίθου, ἀνελογίσθη πρὸς στιγμὴν ὁπσοῦν ἔβραγε ἐκ τῶν πολλῶν ἡμαρτιῶν, ἄτινα τὴν εἶχε θηδῆξει ἢ μήτηρ τῆς, ἠδύναιτο νὰ ἦνε κατὰλλότερον πρὸς τὴν ὅσον παραδεδῆκεν, ἄλλο τόσον ἀστέειν ταύτην συνοδεῖται, ἔπειτα ἀπέμειψε διὰ τοῦ μουσικοῦ ὄργάνου ἔλαος τοῦς τόνους τῆς κλίμακας καὶ ἤρχισε φαιδρῆν τινα μελωδίαν.

— Ἄ, τὸ ἔξωρον αὐτὸ τὸ τραγῳδῆ, διέκοψεν αὐτὴν ὁ Θεόφιλος πῶσιος νὰ κροτῇ διὰ τῆς σφύρας τοῦ, εἶπε βοημιστῆ. Μετὰ τούτοις ἠρώτησεν αὐτὴν βοημιστῆ. — Μήπως εἶσαι ἀπὸ τὴν βοημιστῆ; ἢ Ἰωσηφίνα ἠλάλαξε.

— Βοημιστῆ τὸ λοιπὸν εἶσαι, εἶπε μετῶν ὁ γέροντα.

— Ἔστω μπορῶ τὸν νὰ ἴμωδ' μαζῆ σου ὅπως καὶ μετὰ τὴν μητέρα μου! ἀνέκραξε τὸ παιδίον ἐπίσης βοημιστῆ.

— Δὲν μποροῦσα νὰ μῶνθω κατὰ τὴν γλῶσσαν ἔσο ταξέτη τοῦ ἐκείνου ἔσ' κείνα τὰ μέρη, ὑπέλαβεν ὁ Θεόφιλος καὶ ἤρχισε πάλιν νὰ ὑποτονθορῶσῃ τὴν μελωδίαν τοῦ ἡμαρτιῶν τῆς Ἰωσηφίνας κρούον συγγράμματα ἐν βῆδῳ τὴν φιάλην καὶ τὸ ποτήριον. Μετὰ περιετολίξε ἔφερε καὶ ἡ μικρὰ κόρη τὸ φλόουτο εἰς τὴν χεῖρα καὶ ἤρχισε νὰ μελωδῇ.

Ὅσοις δ' ἐξήρχετο ἐντάκτως γλυκερὰ καὶ τεχνικῶς τις τόνος, ὁ γέροντα προσεμετῶν πρὸς τὸ παιδίον ἐκφράζων θυμαμυρῶν καὶ ἐνθουσιασμένων. Μετὰ τὸ πέρας τῆς μελωδίας ἡ Ἰωσηφίνα, στηρίζουσα τὴν τὸ φλόουτο κρατοῦσαν χεῖρα ἐπὶ τῆς σφύρας, ἠνωθεύθη ἐπὶ τῶν δακτύλων τῶν παθῶν τῆς καί, ὡσεὶ ἐν θεάτρῳ, ὑποκατέβη μετὰ χάρματος περιεπλάτει τῆς καί, ὡσεὶ ἐπὶ τῆς ἐπιταφίου πλακῶς. Ἦττα ἤρχισεν ὁ γῆδ' βοημιστῆ τὸ ἐπόμενον ἄσμα:

Μῶναι με γλυκοῦσάμεις
καὶ παντοῦ με κινεῖται
ἐπὶ χερσὶν μου τῆς
Ὅσο καὶ ἂν μ' ἄσπασε,
Ἦμει, μῶναι ἔσ' καὶ κεί
Ἦμει ἂν φωνῆς ἀπὸ!

— Μπορῶ, δὲν μπορῶ ἔσο καὶ, ἀπ' οὐ παρῆ δὲν ἔγω, ἀπ' οὐ ἔγω! συνοδεῖται ὁ γέροντα μετὰ ἡδέας φωνῆς βαρυνόμενος καὶ ὡς ἐξελπίθεις ἔκρουσε παραφώνως διὰ τῆς σφύρας τὴν φιάλην καὶ τὸ ποτήριον.

Ἡ μικρὰ κόρη ἐξηκολούθησεν ἄσμου!

Ἡ κομμωτὴς Ἰωσηφίνας καθύπευθε φλυαροῦσα
σφαιρῶντα μετὰ τῆς Ἰωσηφίνας πνευματικῶν —
Ἰωσηφίνας νὰ φαιδρῶσθε
γυμναστικῶν ἔργων
Ἦμει, τῶνθ' ἔσο καὶ κεί,
Ἦμει! εἰ ὄμω νὰ εἰ ὄμω. —

Μόλις ἐτετέλεισε τὸ ἄσμα τῆς τοῦτο καὶ ἤρχισεν ἐν νέου νὰ παῖξῃ τὸ φλόουτο. Ἐν τῷ ἀσμίῳ τούτῳ ὄργάνῳ ἐξήγαγε διὰ μίξῃ τοσούτων πλοῦτον τόνον σπανίως καὶ ἀκαταμαχητῶν ἡδύτης, εἶπε ὁ γέροντα ἔξεστη- νικῶς ἤκουεν αὐτὴν. Ἡ ψυχὴ τῆς Ἰωσηφίνας ἐνεθυμώθη τοῦς φθόγγους τοῦ μικροῦ ἐκεῖνου πνευστῆ, ἔπειρα πρὸ ὀλίγων ὄρων εἶχεν ἀκούσει μελω- δοῦν ἐπὶ τῶν ὑπὲρ τὸν βύακα θάμνον, καὶ ἦδη ἀπειμῆτο ἀπαρμιμῶν ἐπὶ τοῦ αὐλοῦ τὰς γλυκερὰς ἐκείνας μελωδίας τῆς ἀηδόνος.

Ὁ σπῆνος ἔπαυσε τὸ φαιδρῶν ἄσμα τοῦ. Καὶ αὐτὸς ἀνόμῃ ἐπαί- νετο, ὅτι ἐσβέσθη τὴν αὐλοῦσαν ἀηδῶνα καὶ ἔκρινε καλλίτερον νὰ σιωπῆσῃ.

Ὁ Θεόφιλος εἶχε σταυρώσει τὰς χεῖρας, ὄμωρον δὲ κατέβρεχεν τὰς ἐρρηθισμένους παρειὰς τοῦ. Ἐκ τῆς συγκινήσεως ἔτρεμνεν ὁ ἀτυχὴς γέροντα καθ' ἂπαν τὸ σῶμα.

Ὅτε δὲ ἡ Ἰωσηφίνα ἐπέερα τὸ μελωδῆμά τῆς, ἔλαβεν αὐτὴν εἰς τοὺς βραχίονας τοῦ καὶ καλύπτων τὸ πρόσωπον τῆς διὰ φωνήματων, εἶπε μετὰ λυγμῶν.

ἐπὶ τῶν λοιπῶν, καὶ δι' αὐτῶν ἐπὶ τοῦ κινουμένου σκεύους, ἢ ἐπ' αὐτοῦ κατ' εὐθείαν, ὡς εἶδον τούτο παρὰ τῆς κ. Home (Α, 8, β).

Ἄλλ' ὅτι μάλλον ἀκατάληπτον καὶ τοιαύτης ἐξηγήσεως ἀνεπίδεκτον φαίνεται, εἶδον αἱ δύο περιστάσεις ὧν ἐγεγομένην αὐτόπτης, καὶ καθ' ἣ τράπεζα εἶπε τὸν ἀριθμὸν τῶν νομισμάτων τῶν ἐν τῷ βαλαντίῳ τοῦ κ. πρέσβους τῆς Πρωσσίας, ὃν πάντας ἔγινον, καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος (Α, 11, α.), καὶ πάλιν ὅτε εὔρε τὴν βαθυλίδα, εἰς τὴν ἔσθη ἡ σύζυγός μου ἐκ- τὸς τῆς αὐθόσῃς, ἧς ἦν κεκλεισμένη ἡ θύρα (Ἄδτ. γ.). Τὸ πρῶτον ἴσως ἀποδοτέον εἰς σύμπτωσην· τὸ δὲ δευτέρον ἴσως συγγενὲς μετὰ τῆς περὶ ἧς πολλαίαι ἤκουσα ἐν ὕπνῳ ἢ ἐν ἐγρηγόρειαις μονταίαις μεμακροσμένων συμβάντων, εἶλον συγγρῶ- νων ὀνομάτων συγγενῶς ἢ φίλου, ἧσις δύνανται εἶ ὅταν κοι- νωνοῦν τῶν τοῦ βεύματος δονήσεων ν' ἀποδοθῆ, τῆς ἀπο- στάσεως μὴ ὀσσης ἐνστάσεως ἰσχυρῆς, ἀπ' ὅτου ἠξέεργον ὅτι τὸ ἡλεκτρικὸν βευστόν ἀπόσταται δὲν γινώσκει.

Ἢ δὲ διὰ τῆς ἀπλῆς ἐπαφῆς κρούσις τῶν μουσικῶν ὄρ- γάνων (Β, 14) ὁ ἀπεδείκνυε μεγίστην εἰς τινος περιστάσεις τὴν ἔντασιν τῆς τοῦ βευστοῦ κυκλοφορίας, ὥστε αἱ δονήσεις αὐτοῦ, αἱ ὁρμώμεναι ἐκ τῆς τῶν μουσικῶν ἤχων ἐνθυμουμένης διανοίας, νὰ δύνανται αὐτὰ καὶ μόναι νὰ κλονίζουσι κατὰ τοιοῦτον τρόπον καὶ εἰς τοσοῦτον βαθμὸν τὰς χορδὰς, ὥστε αὐτὰ νὰ ἐπαναλαμβάνουσι ἐκεῖνον τὸν ἤχον. Ἄλλὰ περὶ τοῦ πειράματος τούτου δὲν ἐγγνώμαι. Ὁ ἴδιος δὲν τὸ εἶδον.

Ἐπανερχόμενος λοιπὸν εἰς τὴν ἐρώτησιν περὶ τοῦ τί συμπεραίνω, λέγω ὅτι ὑπάρχουσι πνευματικὰ κληθέντα φαινόμενα, ὧν ἡ ἀληθεία ἐστὶ δι' ἐμὲ ἀναμφισβήτητος, ἀλλὰ, εἰ δὲν εἶχον περιστάσιν νὰ ἐξηγηθῶ, καὶ ἄλλα ἢ ὅσαίτις εἶ- δον, οὐδένα εἶχον λόγον ἵνα ἐκλάβω αὐτὰ ὡς ἀληθῆ. β. ὅτι πολλαίαι ἀπαταιῶνες διὰ τεχνασμάτων ταχυδακτυλογικῶν μωροθῆται καὶ παραποιοῦσι τὰ πειράματα ἐκείνα ἢ ψευδῆ γεννάουσι, καὶ βλάπτουσι κυρίως τὴν ἐμβριθεῖα μελέτην αὐτῶν. γ. ὅτι ἡ μελέτη αὐτῆς πρέπει νὰ γίνηται οὐχὶ ἐν μέρει ἀθύρματος, ἀλλὰ σπουδαίως, διότι ἴσως δύνανται νὰ φέρῃ εἰς ἀνακάλυψιν μυστηρίων καὶ κανόνων εἰσέτι ἀγνώ- στον τῆς φύσεως. δ. ὅτι οὐδὲ τὸ πρωτοφανὲς οὐδὲ τὸ δυσ- ἐξήγητον αὐτῶν πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς λόγος πρὸς ἀρνη- σιν τῆς αὐτῶν ἀληθείας, διότι ἐξ ἐναντίας τοιαῦτα εἶχον τὰ προόμια πᾶσαι αἱ κατὰ καιροὺς μεγάλα ἀνακαλύψεις. ε. ὅτι ἡ ἐξήγησις τῶν φαινομένων δὲν πρέπει νὰ ζητῆται καὶ δὲν δύνανται νὰ εἶναι ἀρτία, ἐμὴ μετὰ τὴν ἐνδελεχῆ καὶ ἀσφαλῆ ἐξακριβῶσιν αὐτῶν ὑπὸ πάσας αὐτὰς τὰς ἐπιφύσεις καὶ κατὰ πάσας αὐτῶν τὰς περιστάσεις, καὶ τὴν ἀναμφισβήτητον βε- βαιώσιν τί ἐν αὐτοῖς τὸ βέβαιον καὶ τί τὸ μὴ ἀληθές. στ. ὅτι ἡ ἐξήγησις ἧς ἀπεπειράθη ἐστὶν ἀπλή ὑπόθεσις εἰς ἀπόδειξιν καὶ παραδείγμα ἐστὶ πᾶσα ἐξήγησις δὲν εἶναι ἀνε- φικτος, καὶ οἱ ἀριμοδιώτεροι, ὅταν φθάσῃ τὸ ζήτημα εἰς τὴν φάσιν τῶν ἐξηγήσεων, δύνανται νὰ εὕρωσι τὴν καταλληλο- τέραν. ζ. ὅτι τέλος σχεδὸν πάντα τὰ φαινόμενα (μῶνον τῶν Α, 11, α. γ. ἐξαιρουμένων), εἰ εὐρέθῃ εἰς θέσιν νὰ ἐξελέγξω, ἐπιδέχονται ἐξήγησιν μὴ ἀπάδουσαν πρὸς τοὺς μεγάλους καὶ μέχρι τοῦδε γνωστοὺς νόμους τῆς φύσεως, ἐν ᾧ σχεδὸν ὅλα τὰ αὐτοὺς ὑπεκφεύγοντα, ὅσα συνέπεσε νὰ ἴδω, οὐδεμίαν μοι παρέσχον ἐγγύησιν περὶ τῆς ἀληθείας αὐτῶν.

λυσιτελείς μακρὰς δημοκρατίας, διακρινόμενος ένότιε απ' άλλων και διά φιλελευθέρων έντι γυμνασίων και διαφορών και έθνοεισας ένότιε προς άλλους διακρινόμενος, τοῦδ' έπερ συνετέλει να έλιττωθεί κατ' ανάγκην πάσα άμοιβαία έπίδρασις, εκεί πρόκειται φάινεται έτι πάσα εχθρὸν συναισθησι κατὰ τῆς θεοπροτείας, κατὰ τῆς υπάρξεως τοῦ Συριουδ. Έν τούτοις και παρὰ τῆς προχόνιας ήμῶν, δν έγγύτερον έξετασθῆ τὸ ζήτημα, βεβαιούμεθα ότι, αὐ νεοερωτικὰ έξείσι, έν αὐτῆ τοῦ θνθρωπῶν τῆ φύσει τὴν άρχὴν έχουσαι και έν τοῦ μιμητικῶδ δρμώμεναι, έξεδηλοῦντο έν τισι μεταβολαῖς τῶν ήμοτιων, τῶν σκευῶν, τοῦ τρόπου τοῦ ζῆν και βαθμῶδόν έγενικεύοντο καινοτομία τινεῖς, άλογοχρηστὸς καταργούσαι τὰ πρότερον εἰδησόμενα, έν και αὐται βέβαιον μετ' άλλων θύματα μεταγενεστέρων έπινοήσεων. Τὸ ζήτημα, ως πάλαι, έχει άληθινὸς ιστορικὴν άξίαν και δὴ προσπαθῆσο έν τῶς προεγεμετέρας έπιστολαῖς μου να ίκανοποιήσω τὸ εὐεχθῆστον ένδεικνόμενον σου περι τῆς άρχαίας έλληρικῆς άστραίας έν τῶς συμμοῖς.

Μεγάλην άίσθησιν ένεποίησεν έστῆσις εις τοὺς γυναικείους κυκλους τῆς πόλις κατὰ κοσμοκρατείαν Έθιμος βαρβότιμον ένδοξα χοροῦ, κατασκευασθῆ έν τισι μεγάλῃ συμμετῶδ καταστήματι τοῦ Μιλάνου και άνηκον τῆ συζῆσι τοῦ έπι τῶν ολιγονομικῶν ύπουργοῦ τῆς Γαλλίας, κ. Μαλλιόδη. Τὸ ένδοξα τοῦτο, υπέρ τοῦ έδαπανήθῃσιν υπέρ τῆς 15,000 φράγκ. έφερον ή Κυρία ύπουργοῦ κατὰ τὴν τελευταίως γενόμενον χορὸν τῆς αἰθῆς Κυριακῆς. Εἶνε κατασκευασμένον έξ έρυθροῦ βελούδου και λευκοῦ άλοισιμουδ, έρ' οὐ εἶνε ήρικασπαρμένη άπεροπληθῆς χρυσοῦ διακτύλι, άν έκατος περιβόλλει μικρὰν δεσφιδα άνθῆων. Τὸ έπίτυγμα (σούδα), έπίσης έξ έρυθροῦ βελούδου, έχει μήκος τριῶν μέτρων και έπέκτεινα και έπιστρώννεται υπό άπεραρῶδων μικρῶν καθυνοειδῶν χρυσῶν θυσάνων.

Περαιόσω δὲ ἤδη τὰς δεκαπενθήμερας πληροφορίας μου περι τῶν διαφόρων χειμεριῶν συμμοῖν τοῦ έτους τούτου, έχει να προσθήσῃ άλλην τινὸν άίσησιν, άνιφερόμενα εις εἰδὸς τι ήμοτιων, καταλήθῃ εις έπίστασιν μουσικῆς συναισθῆς ή θεατρικῆς παραστάσεως. Ὡς έν τῆ παρακαμένη ελκόν φάινεται, ή ένδομασία αὐτῆ συνίσταται έν χειριστέον περιόμοι έν μουσικῆς διαφόρων ήμοτιων, όπως και πάντοτε ήμοτιων προτιμῶσι να φέρωσιν αὐτὸ νεαρὰ κυρία. Ὁμοίως ήδύναται να κατασκευασθῆ τὸ περιόμοι και έν λεπτειπλάστου φράσματος, λευκοῦ, άνθογαλακτιδου ή έχοντος τὸ τοῦ βερνικῶν χροῖμα περι τῆς πηγυθῆς περιόμοι και τὰ τετραγώνια άκρα διακοσμημένον δι' ήμοιόχρον μεταξωτῶν τριχῶτων, και φέρωντος κατὰ τὴν άσπῶν μεγάλῃ κρημμένῃ κοτύμῃν έξ έρυθροβαφροῦς βελούδου. Περι τῶν έαρῶν συμμοῖν άκούο ότι διά χρυσῶν και ήγγυροῦν μεταξῆς πεποικιλμένα υφάσματα δὲν δὴ τύχῃσι τῶσιν εννοηθῆς ύποδοχῆς, δσον τὰ θύματα και μονήρα, έν ή άρ' έτέρου δ συμμοῖς τοῦ να κατασκευάζονται αὐ ένδομασία μῆρος μὲν έξ έδος, μέρος δ' έξ έτέρου και έξ άλλου τρίτου και διαφόρου υφάσματος δὴ έξακολουθήσῃ

υφιστάμενος. Οὗτω π. η. αὐ χειρῆς δὴ κατασκευάζονται έξ άλλου υφάσματος, δ κορμὸς πάλιν έξ άλλου, και ή έσθῆς έξ έτέρου διακρινόμενος τῶν δύο προηγουμένων τοῦάμῃσιν κατὰ τὸ χροῖμα. Ὡς τοῦτο έπιβουῖα, φιλετήν μου, να Σε καταστήσῃ προεκτικῆ, δίδει τοιουτοτρόπως σου παρέχεται εὐκολία ν' άνακρίσῃς τὰ ένδοματια τοῦ παρελθόντος έτους, και διά τινος μικρῆς και άνάπου μεταβολῆς και έπιδιορθώσεως να τὰ έπιμαρτέρῃς πάλιν εις τὴν άειχὴν τοῦ βίου των. Οὗτω δὲ δύνασαι ν' άναβίθῃς έπι άόριστον τὴν άσπῶν νέων υφασμάτων διά νέα τοῦ συμμοῦ ένδοματια, έν ή περιτολῶσαι δὲν έπιθυμῆς, σῶσα υπό τὸ κράτος τοῦ δεσποῦ Συριουδ, να ύποστῆς τοιαύτης περιττῆς διαπάρας. Οὗτω π. η. δύνασαι ένδομασία έξ ήμοτιουδ καταμῆρι και βελούδου ή πεκίνου (περι οὐδ σου έγραψα ἤδη πρό δέκα και πάντο ήμερῶν) τοιουτοτρόπως να διαρρυθμίσῃς, άγετε ή μὲν έσθῆς και δ κορμὸς να ζῆν έν καταμῆρι, αὐ δὲ χειρῆς έν πεκίνου, έπερ δυοήμενον να κατασκευασθῆ έν λουῖδων έρέου και βελούδου συναρμωμένον, εἶνε πάντοτε ήαν εὐώνον, έν ή άρ' έτέρου τὸ έξ αὐτοῦ ένδομα φάινεται κομψοπροεπιστετον.

Πρὸ δεκαπενθήμερας εἶχόν σου θνακονόσει τὰ εξαγόμενα στατιστικῆς τῶν έφθολιῶν, υπό χειμακτικῶν έπιμαρτέων κατατασσόμενων. Αὐ τοιαύται έρευναί έπιδιώκονται ένταῦθα μετ' άσυνήθους σοβαρότητος, περι ξανθῶν δὲ και μελαγχροῶν άνθρωπων έν τῆ μέσῃ Εὐρώπῃ έδημοσεύθῃσιν εξαγόμενος περιεργάται ενδέσει υπό τῆς Γερμανικῆς άνθρωπολογικῆς έταιρίας. Η στατιστικῆ άπορίθμωσις τῶν παιδίων θνὰ τὴν γερμανικὴν αὐτοκρατορίαν υπῆρξεν άφοριστῶ ήμοιων έρευνῶν έν Βελγίῳ, Εβρετιῳ και Αυστριῳ, αὐτω δὲ προήλθον εις μέσον άποτελέσματος, μη δύναμενα πρότερον να έπιμαρτωθῶσιν υπό τῶν μονομερῶν ένταῦθα παρατηρήσεων. Ὁ περιόμοιμος καθῆγητῆς Ηίργουδ έν τισι τῶν τελευταίων συνεδριάσεων τῆς έν Βερολίῳ Ακαδημείας τῶν Επιστημῶν έξέδῃστο διά μακρῶν τὰς ίδιαιτέρας αὐτοῦ περι τοῦ ζήτηματος πληροφορίες και άλλας έπισήμους ενδέσεις, άν σημειῶ δι' άρεθμῶν τὰ εξαγόμενα. Έν Γερμανίῳ υπῆρχονσι 6,758,827 παιδία, έν Βελγίῳ 608,688, έν Εβρετιῳ 405,090 και έν Αυστριῳ 2,904,501, άνω φαίνωνται εις τὰ σχολεία. Τὸ πλῆθος τοῦτο τῶν παιδίων κατακεῖ έπι μεγίστης ευρωπαικῆς εντάσεως, ήτοι από τῶν άνωθεν τῆς Βαλτικῆς μέχρι τῶν Αλπεων και τοῦ Αδρια και από τῶν μεσορείων τῆς Ρωσίας μέχρι τῶν Βοσγῶν όρέων. Οἱ νέοι οὗτοι παραγοντες τῆς διακονήσεως τοῦ άνθρωπῶν γενέου κατατάσσονται κατὰ τὰς εἰς χειμακτικὰς ύποδοχῆσεις. Καθαροῦς ξανθὰ παιδία κατὰ τὸ ήέριμα, τοὺς έφθολιμῶς και τὴν κόμην εὐρέθῃσιν έν Γερμανίῳ 2,149,037, έν Αυστριῳ 1,061,201, έν Εβρετιῳ 41,865 ήτοι έν συνόλῳ 2,650,152 παιδία, ήτοι τὸ 1/4 τῶν αὐτόδιν ευρωπαικῶν 9,468,557 παιδίων. Μελαγχροῦθ έδρον έν Γερμανίῳ 949,222, έν Αυστριῳ 581,011, έν Βελγίῳ 107,401, έν Εβρετιῳ 104,410 ήτοι έν συνόλῳ 1,748,724, ήτοι τὸ 1/4 έπι 10,077,659 παιδίων. Κατὰ τοῦτω, πλέον ή τὸ ήμισυ τῶν νέων κατοίκων έν τῶς χῆρας ταύταις άνόγετα εις τῶς άναμάτους τύπους. Οἱ καθαροὶ θμῶς τύποι ως πρός τὴν εἰρήκλειαν αὐτῶν δεκνῶσιν πολλάς διαφορὰς και άνωμολίας. Παρατηρήθῃ ότι έν γένει έν Γερμανίῳ έπιμαρτῶν τύπος εἶνε δ ξανθός, βαθμῶδόν περιοριζόμενος και έλαττωμένως δσον προημῆς τις πρός τὰ νότια μέρη τῆς Γερμανίας, ένθα οἱ μελαγχρονοὶ εἶνε περισσότεροι. Ἰντεῦθεν καταδείθῃ ότι ή θεωρία γάλλου τινος άνθρωπολόγου, διαχυρισθέντος ότι δ καθαροῦς γερμανικός τύπος εὐρίσκειται έν τῆ νοτιῇ Γερμανίῳ και ότι οἱ βόρειοι Γερμανοὶ εἶνε μῆγμα Φιλανθῶν και Σλατών, εἶνε έσφαλμένη. Οἱ ξανθοὶ έπιμαρτοῦσι πρό πάντων έν τῶς επαρχίαις Σάξον-Χόλσταν, Ὀλδερμύδουρ, Πομμερανίῳ, Μενκεμβούργῳ, Βροουνσβίτς και Άνωβέρῳ. Κατὰ τὸν καθῆγη. Ηίργουδ έν τῶς χῆρας ταύταις συνέβησιν πολλά άναμίξεις κατὰ διαφοράς έποχῆς μετὰ Φινλανθῶν, Ὀλλανθῶν και άλλων μεταναστευόντων λαῶν. Ἀλλὰ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Κραλερῆουδ δυναστείας εἶνε γίνε μεγάλη μετανάστευσις πολλῶν γερμανικῶν φύλων προς άνωτιλῆς, και εκτοτε ήρθετο σχηματιζόμενος δ καθαροῦς γερμανικός τύπος, ός εἶνε ήμερον. Ὁ μελαγχρονός τύπος τῶν νοτίων Γερμανῶν και τῶν Εβρετιῶν πρόερεται κατὰ τὸν διάστημα τοῦ Βερολίου άνθρωπολόγου έν τῆς άναμίξεως αὐτῶν μετὰ Ρωμιῶν και Πλευριῶν και τῶν λευκῶν τῶν κελτικῶν και προκελτικῶν φύλων, αὐτῆς συναμειλίθῃσιν μετὰ τῶν Γερμανῶν.

Εἶλε τούτοις ήγίαινε. **ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ ΠΕΡΙΕΡΓΟΥ.**

ΜΙΚΡΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. κ. Γ. Α. Α. εις Αρμαθῆ. Έκλήφθῃσιν. Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς διά τὰς εὐγενεῖς ένδομασιας σας. — κ. Γ. Γ. Τα. εις Αλεξάνδρειαν. Τὰ ήματα τῶν αιτηθέντων συνοδευῆς έπιστολῆ. — κ. κ. Αδελφοῦ Π. εις Καλλίπολι, Σ. Σ. Γ., Γ. Ε. Α. εις Ὀδησσόν, Ν. Κ. Α. εις Πυάτον, Π. Γ. εις Κερθίτσον, Γ. Α. εις Θεσσαλονίκην. Ένεγράφητε, άποστολῆ προσηγῆ, Σὺς εὐχαριστοῦμεν. — κ. κ. Σ. Μ. και υἱός εις Σέρρας, Ε. Γ. Μ. εις Ααρθανέλια, Γ. Κ. εις Δεβσαγίτι. Πάντως ανεγράψαμεν και έπράξομεν κατὰ τὰς εὐχῆς ήμῶν. — κ. κ. Μ. Ο. εις Άγγίλιον, Δ. Ζ. εις Βελουσό, Κ. Η. εις Σόφον. Ένεγράφησιν. Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς δι' οσα γράφετε. — κ. κ. Δρ. Ν. Ν. εις Κρατίβον, Τ. Γ. Κ. εις Ίωάννινα, Α. Δ. Η. διὰ Ν. Δ. Η. εις Σμύρνην. Έκλήφθῃσιν, εὐχαριστοῦμεν. — Γ. Γ. Α. εις Πάτρας. Συμπληρώστε τὰ άποσταλῆνα άναγιγνώσκοντες και συμμορφόμενοι προς τοὺς θροῦς, τοὺς σημειωμένους έν τῆ προμετωπίδι εκάστου φύλλου. — κ. Δ. Η. εις Βουκουρεστίν. Έκλήφθῃ σημείωσις τῶν παραπεπόντων, άνθ' άν έστάλησαν άλλα. Έρενήσῃτε έν τούτοις και ήμῆς. — κ. Γ. Γ. εις Σμύρνην. Εὐχαριστοῦμεν διά τὰς πληροφορίες ήμῶν. — κ. κ. Α. Α. Σ. εις Βέρων, Α. Γ. Κ. εις Καβάλλαν, διεσθ. Έλλην. Άναγισσε. εις Κέρκυραν. Τὰ αιτηθέντα έστάλησαν, εὐχαριστοῦμεν. — κ. κ. Ζ. εις Κέρκυραν. Άντίτυπα έστάλησαν, άναμνόμενοι άποτελέσματος. — κ. κ. Γ. Μ. Η. και Γ. Β. εις Κωνσταντιν. Να μη βιάσῃτε. — κ. Δ. Γ. Σ. εις Αθήνας. Άπομολή. — κ. Α. Ζ. εις Μυτιλήνην. Άναμνόμενοι άπαντήσῃς. — κ. Α. Γ. εις Λάρνακκ. Δέν άπαντήσῃτε. — κ. Χ. Θ. Φ. εις Κωνσταντιν. Εἰς Καβάλλαν, Βάλαν, Σηλυβρίαν, Αδριανούπολι και Σέρρας τὰ φύλλα στέλλονται τακτικῶς κατὰ τὰς παρ' ήμῶν δοθ. έδηγίας. — κ. Χ. Σ. Αδριανούπολι. Εὐχαριστοῦμεν. Διά τὰλλα δύνασθε.